Regd No. N./M. 3813

విడిపత్రిక ౦-౧-

గోలకొండపత్రిక

ప్రతి సోమ, గురువారములందు వెలువడు అర్ధవార జాతీయ పత్రిక

సంపుటము ౧౭ ● హైదరాబాదు దక్కన్ తా. ౮ ౧౯౪౨ చిత్రభాను నిజ జ్యేష్ఠ శు॥ ౨ (౧౦-౯-౧౩౫౧ఫ.) సోమవారము ● సంచిక ౧౭

బ్రిటను, రష్యాలకు ఇరువదేండ్ల ఒడంబడిక

౧౯౪౨లో యూరపులో క్రొత్త కదనరంగము

అమెరికా, రష్యాలకుకూడ సమాధానము కుదురుట

ఈజూను ౧౦వ తేది మొదలుకొని ౧౬వ తేదివరకు వివిధస్థానములనుండి వెడలిన యుద్ధవార్తలిటుల వర్ణించబడుచున్నవి.

బర్మా

బ్రిటిషువిమానములు జూను ౮వ తేదిన అక్యాబు మీదను చిన్ద్విను నదికి తూర్పున హోమాలిను మీదను బాంబులను వేసినవి.

చైనా

బర్మాలోనుండి కొంత చైనా సేనలు సురక్షితముగా తిరిగిపోయి యూనానులో చైనీయప్రధానసేనతో చేర్పగలిగినారు. ఇందువల్లబర్మాలోకి వచ్చిన చైనీయసేన వెనుకకు వెళ్లిపోకుండ జపానీయులు చేసిన ప్రయత్నము భగ్నమైనదని అర్థము. ఇప్పుడు తప్పించుకొనిపోయిన చైనీయసేన బర్మాలోని జపానీయులపై ఎదురుదాడులను చేయనున్నది.

యూనానులో క్రొత్తగా తెప్పించుకొన్న సహాయబలములతో ముందుకు పోవుచున్న జపానీయసేనలను యూనుపో, మొయిజ్యి యూవొలాస్టు అనుచోట్ల చైనీయులెదిరించినారు. గొప్ప నష్టములు కలిగించిరి. లియుకింగు చూచాన్గుల మధ్యప్రదేశములో యుద్ధము సాగుచున్నది.

చేకియాన్గు రాష్ట్రములో జపానీయసేనలోని ఒకదళము చూషియను పట్టణములో ప్రవేశించినను త్వరలో తరిమివేయబడినది. చూషియనుకు ఉత్తరముగానుండు జపానీసుసేన ప్రధానభాగము చూషియనుకు పడమట ౨౫ మైళ్ళ దూరములోనుండు చాన్గ్షాను పట్టణము వైపు పోచున్నది. ఇప్పుడు చాంగ్షానుకు తూర్పుభాగమున పోరాటము జరుగుచున్నది.

చైనాలో తూర్పుభాగమునందుండు చేకియాన్గు కియాన్సి రాష్ట్రములమీదుగా తూర్పునుండి పడమటకి పోవురైలు మార్గమును వశపరచుకొనుటకు జపానీయులెక్కువగా సేనలను పంపుచున్నారు. నాన్చాన్గుకు ఆగ్నేయమున తున్నియాన్గు పట్టణమునుండి చైనీయసేనలు లేచిపోయి తూర్పుగా పోవుచున్నవి. కున్యాన్గుకు తూర్పుగా జపానీయసేనలు పోయిగా చైనీయులు నిరోధించిరి. ఈ రాష్ట్రము పశ్చిమభాగాలనాక్రమించిన జపానీయుసేన నానచాంగ్ నుండి తూర్పుగాకిన్హ్వావైపు తిరిగినది. ఇప్పుడు కిన్హ్వా పరిసరములలో వాయవ్యదిశన యుద్ధము జరుగుచున్నది.

చేకియాన్గుకు నైరుతిని యాన్సి రాష్ట్ర ప్రధాననగరమగు నాన్చాన్గు యొక్క పిలువలి మార్గము బలవద్ధకము చేయుచున్నవి. ఉత్తరకియాన్సిలో ఒక జపానీయసేన వానులను కీలకస్థానమును, నాన్చాన్గుకు పడమటనున్న ఇపుచాన్గు పట్టణమును చైనీయులు ప్రవరాక్రమించుకొనగలిగిరి. నాన్చాన్గుకు ఆగ్నేయమున జపానీయులు ప్రతిఘటించుటకై చైనీయులు నాన్చాన్గునకు పడమట జపానీయులపై దెబ్బవేయుచున్నారు. జపానీయుల ఎదురుదాడులు త్రిప్పికొట్టబడినవి.

హోనాను రాష్ట్రములో హాన్కియాను వద్ద తూర్పుదిక్కుకు మూడు మైళ్ళ యుద్ధము జరిగినది.

హోపె రాష్ట్రమందు దక్షిణభాగమున వెకీయాన్గు ఫెన్గు షాను పట్టణమును జపానీయులు స్వాధీనపరచుకొనిరి.

హూపే రాష్ట్రములో యాన్గ్సీ నదియొక్క ఉత్తరపుగట్టున జపానీయ సేనలు కియాన్గ్సు పడమటి పట్టణము మునకు పోయిరి. నానాను కొన్ని పట్టణములను పట్టుకొనిరి. హూపే రాష్ట్రములో పడమటి భాగంలో తేలు వద్ద ఇచాన్గు సమీపములో జపానీయసేనలు దెబ్బ తినుచున్నవి.

మూయిపూను రాష్ట్రములో పావుటా దక్షిణమున క్రొత్త పోరాటము ప్రారంభమైనది. జూను ౯వ తేదిన పావుటాం దగ్గర జపానీయ సేనలు దక్షిణముగా పోయిరి. గ్యానుచావు వద్ద దెబ్బతినినవి. చైనీయుల ప్రతిఘటన చిన్నమునకు లింగించగా జపానీయసేనలు మరలిపోయి కొన్ని గంటలకు మరలవచ్చినవి. మరల చైనీయులు చావనప్పుడు జపానీయసేనలను రెచ్చగొట్టగా జపానీయులు కన్నీరు ఉరపించు వాయువును ప్రయోగించిరని చైనీయులు చెప్పుచున్నారు.

జపానీయవిమానాలు జూను ౧౨వ తేదిన క్వైలిన్ నగరముపై తరమున తమసేనలను దింపుచు వాటికి చైనీయుల వల్ల బాధ కలగకుండ రక్షించుటకై ముందుగా తాము క్యాన్గుటున్గు రాష్ట్రములోని హోయాన్హీన్గు, సింగాపు కుప్లాపాలెముల మీద బాంబులను వేసినవి.

జూను ౧౦వ తేదిన జపాను ప్రభుత్వాధికారియొకడు చైనాలో జపానువారు విషవాయువు బాంబులను వేసినారని రూజ్వెల్టుగారు చెప్పినమాట సత్యమని ఖండించినాడు. కాని అమెరికా దేశపు యుద్ధాధికారియొకడు జపానువారు విషవాయువు బాంబులను వేసిరనుటకు నిదర్శనముగా జపానీయసైనికాధికారులిచ్చిన ఆజ్ఞాపత్రములు చైనీయసేనలకు చిక్కి జపానీయ సైనికులనుండి లభించినవని చూపగలమనిరి.

ఆస్ట్రేలియా

జూను ౧౨వ తేదినను ౧౬వ తేదివరకు ఆస్ట్రేలియా పక్షము వారి విమానాలు టిమోరు మైదానాలలో యుద్ధరామీదను, అటుంబోయియామీదను బాంబులను వేసినవి. ఆగ్నేయ పైపుసముద్రములో జపానీయుల తర్గామి ఆస్ట్రేలియాపక్షము వారిని కొనితెప్పె దెబ్బతినవేసెను గాని దెబ్బతగులలేదు. జూను ౧౧వ తేదిన ఆస్ట్రేలియాలోని సిడ్నీ వైపున న్యూకాజల్ పైనను జపానీయ జలాంతర్గాములు దెబ్బలను వేసి పారిపోయినవి. నష్టంలేదు.

మిడ్వే వద్ద జపానీయుల నష్టాలు

మిడ్వే ద్వీపప్రాంతంలో జపానీయనౌకలపై అమెరికా వారి దెబ్బల వల్ల ఒక జపానీయ విమాన వాహకనౌక పూర్తిగా ధ్వంసమయ్యెను. మరిరెండు నౌకలు బహుశా నష్టమైయుండవచ్చునని ఊహించుచున్నారు. జపానువారి డిస్ట్రాయరునౌక ఒకటి అమెరికా వారి డిస్ట్రాయరునౌక యొకటి సముద్రములో ముంచివేయబడినవి.

ఆస్ట్రేలియా కామను వెల్తు మంత్రియగు డాక్టర్ ఈవాటుగారు ఈజూను ౧౧వ తేదిన వాషింగ్టను నగరమునుండి బ్రాడ్ కాస్టు చేసిన ఉపన్యాసములో మిడ్వే ప్రాంతపు చర్యయుద్ధము జపానువ్యతిరేకముగా అడ్డంతిరిగినట్లు సూచించుచున్నదని అభిప్రాయపడిరి.

జపాను ౩౦౦వ తేది క్రొత్త సామ్రాజ్యమును పూర్తిగా అనుభవించుచు దినదినము బలపడుచున్నదనిరి. ఇప్పుడు యుద్ధ సామగ్రిని ఉత్పత్తి వృద్ధిచేయుటవల్ల జర్మనీపైచెత్తి ఎక్కువ జపానుపై అతుపద్ధతి తప్పుకొనుటకు తెలుపబడిన తక్కువ పసిఫిక్ ప్రాంతంలో జపానువ్యతిరేకమైనచర్యను ఎక్కువ చేయవచ్చునని

రష్యా

రష్యాలో లెనిన్గ్రాడురంగమందును, ఖార్కోవు రంగమందు కాలినిను వైపున ఘోరయుద్ధములు జరిగినవి. జర్మనులు రెండు జనస్థానములను ఆక్రమించుకొనినారు. లెనిన్గ్రాడురంగములో గెరిల్లా సేనలు పనిచేయుచున్నవి. క్రిమియాలో సెబాస్టపోలును పట్టుకొనుటకై జర్మనులు చాల ఘోరముగా పోరాడిరి. కాని రష్యనులు చాలపట్టుదలతో దానిని రక్షించుకొనుచున్నారు. అయితే క్రిమియా కుప్పకూలదానినుండి కెర్చి సముద్రసంధి చేసేవచ్చేయబడి కాకసస్ లో భాగమైన టామనుద్వీపకల్పము యొద్ద జర్మనుసేనలు దిగినవి. రష్యావారి నల్ల సముద్రపు నౌకలను కాకసస్ లో ముఖ్యమైన రేవులు నోవరాసియోస్కు జర్మనులు ఆక్రమించినట్లు ఒక వార్త వచ్చినది. ఖార్కోవు రంగంలో జర్మనులు మరల క్రొత్త ప్రయత్నము ప్రారంభించినారు.

లిబియా

లిబియాలో నైట్స్ బ్రిడ్జి కడమట బ్రిటిషు సేనలు కొండలకు ఖాళీమధ్య యిరుకుకొని యున్న జర్మను సేనలతో జూను ౧౫వ తేదివరకు యుద్ధము జరిగినది. ఆ తరువాత జర్మనులు వెనుకకు పోవలసివచ్చినది. బీర హాకిం వద్ద జర్మనుసేనలపోటును ఫ్రెంచి సేనలు నిరోధించిరి. మెర్సామెట్రూ వద్దనుండి బ్రిటిషుసేనలు అక్కడనుండి జర్మనులకు సహాయము రాకుండ ఆటంకపరచుచున్నవి. బీర హాకిం మీద జర్మనుసేనలు ౧౦౦౦ తేదులలో మూడు దెబ్బలను వేయగా బ్రిటిషు సేనలు వాటిని తరిమివేసినవి. బ్రిటిషువిమానాలదాడులును, మాల్టాపై జర్మను విమానాల దాడులును యథాప్రకారము జరుగుచు నేయున్నవి.

బ్రిటను జర్మనీలు

బ్రిటనుపై జర్మను విమానాల దాడులను గురించియు, జర్మనీపైనను, జర్మనీ ఆక్రమించిన యూరోపుఖండము పైనను బ్రిటిషువిమానాల దాడులను గురించియు విశేషించేవి యిచ్చేవు దాడులమామూలుగా జరుగుచు నేయున్నవి.

మొలటావు

రష్యా, బ్రిటనుల ఒడంబడిక

౧౯౪౧జూలై ౧౨వ తేదిన మాస్కో నగరంలో బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువకును రష్యాప్రభుత్వమునకును కుదిరినఒక ఒడంబడికపై వంతకములు జరిగియుండెను. ౧౯౪౧ డిసెంబరులో బ్రిటిషువిదేశాంగమంత్రి ఈడెన్ గారు మాస్కోకుపోయి రష్యాప్రభుత్వముతో యుద్ధమును సాగించుటను గురించియు, యుద్ధానంతరము యూరపుఖండమున శాంతిని స్థాపించుటను గురించియు ఆలోచనలు చేసిరి. ఈడెను గారు ఇంగ్లాండుకు తిరిగివచ్చిన తర్వాతకూడ ఈ విషయమై ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు నడచినవి. ఈ మాస్కోలో ఏర్పరచుకొన్న ఒడంబడిక స్థానములో సరియైనపద్ధతిలో ఒక సంధిపత్రము వ్రాయవలసినదని నిర్ణయించబడినతర్వాత రష్యా విదేశాంగమంత్రి మొలటోవుగారు ఇంగ్లాండుకు పిలిపించబడిరి. మొలటోవుగారు విమానంలో లండనుకు మే ౨౦వ తేదిన చేరిరి. అక్కడ క్రొత్త సంధిపత్రముపైమొలటోవుగారును ఈడెను గారును సంతకములను మే ౨౬వ తేదిన చేసిరి. తర్వాత అంతకుముందే వచ్చియుండిన రూజ్వెల్టుగారి ఆహ్వానమును పురస్కరించి మొలటోవుగారు వాషింగ్టనుకుపోయి అక్కడనుండి విమానంలోనే అంతకుమునుపుగా తిరిగిరష్యాకు చేరుకొనిరి.

క్రొత్త సంధిపత్రములోని ముఖ్యాంశములు ఈ దిగువ తెలుపబడినవి. (౧) ఇప్పుడు జర్మనీపక్షముతో జరుగుచున్న యుద్ధములో బ్రిటను రష్యాలు పరస్పరము సైనిక సహాయమును, ఇతర సహాయములను చేసికొనవలెను. (౨) బ్రిటను రష్యాలలో ఏది గాని హిట్లరు గారి ప్రభుత్వముతో గాని, పరదేశాక్రమణకాంక్షనుకదలకొని మరే జర్మను ప్రభుత్వముతో గాని ఎట్టిరాయబారాలను చేయరాదు. జర్మనీతో గాని, జర్మనీపక్షమున చేరి యూరపుఖండములో దురాక్రమణలో పాల్గొనుచున్న మరే రాజ్యముతో గాని బ్రిటను, రష్యాలలో ఏది గాని పరస్పరాంగీకారము లేకుండ ఎట్టి తాత్కాలిక సంధిని గాని స్థిరసంధిని గాని చేసికొనరాదు. (౩) యుద్ధానంతరము శాంతిని కాపాడుటకు దురాక్రమణ యత్నములను ప్రతిఘటించుటకును బ్రిటను రష్యాలు కలిసి పనిచేయుటకు తగినమార్గములనవలంబించుటలో ఇట్టిసమానసంకల్పముగల ఇతరరాజ్యములతో కలియుటకు ఇష్టముగలిగియున్నవి. ఆట్టిమార్గములనవలంబించుచునంతవరకు యుద్ధానంతరమున్ బ్రిటను రష్యాలు, మరల జర్మనీ గాని దానితో కూడ యూరపుఖండమందలి దురాక్రమణ యత్నములలో చేరియున్నట్టిమరే రాజ్యము గాని దురాక్రమణ చేయజాలకుండునట్లును, శాంతిభంగము చేయజాలకుండునట్లును తమచేతనైన కట్టుదిట్టములనన్నిటి నిచేయవలెను. (౪) బ్రిటనుపై గాని రష్యాపైగాని యుద్ధానంతరము జర్మనీగాని (౩)వ అంశములో చెప్పినట్టి మరేరాజ్యముగాని యుద్ధము చేయుచో అట్టి యుద్ధములో చిక్కుకొన్న బ్రిటను గాని రష్యాగాని వాటిలో అవ్యకరమైన సైనిక సహాయమును ఇతరసహాయములను ఇచ్చుకొనవలెను. ఈ అంశమును బ్రిటను రష్యాలు పరస్పరాంగీకారముతో (౩)వ అంశములో సూచితమైన సూచనలవలంబించిరద్దైనదని ఒప్పుకొనువరకు అమలులోనుండును. అట్టిమార్గమవలంబించనిచో అది ౨౦ ఏండ్లవరకు అమలులోనుండి తర్వాత (౭)వ అంశములో చెప్పబడిన ప్రకారము బ్రిటను చేగాని రష్యాచేగాని అంతమొందించబడవచ్చును. ౫. శాంతిస్థాపించిన తర్వాత యూరపుఖండములో స్థైర్యము, అభివృద్ధి కలుగునట్లు చేయుటకు బ్రిటను రష్యాలు పరస్పరము మైత్రితో పనిచేయుచుండవలెను. ఈ కార్యములు సాధనలో బ్రిటను రష్యాలు ఇతరజాతుల అవసరములను గమనించుచుండవలెను. క్రొత్త రాజ్యములను ఆక్రమించరాదను సూత్రమును, ఇతర రాజ్యాల ఆంతరంగిక వ్యవహారాలలో జోక్యము పుచ్చుకొనరాదను సూత్రమునుగూడ కట్టుబడియుండవలెను. ౬. యుద్ధానంతరము పరస్పరము వీలైన ఆర్థిక సహాయమును చేసికొనవలెను. ౭. తమలో ఒకదానికి విరుద్ధమైన కూటములలో రెండవది చేరరాదు. ౮. ఈ సంధిని ఉభయరాజ్యాల శాసనసభలు ఆమోదించినట్లు నిదర్శనములను మాస్కోలో ఉభయరాజ్యాల ప్రతినిధులు పరస్పరము మార్చుకొనినపుడే అమలులోకి వచ్చును. అటుతర్వాత ౧౯౪౧జూలై ౧౨వ తేదిన మాస్కోలో ఉభయ రాజ్యాలు చేసికొన్న ఒడంబడిక రద్దగును.

౧-వ ౨-వ అంశాలు ఉభయరాజ్యాలకు జర్మనీపక్షంతో సంధికుదురువరకు అమలులోనుండును. ౩-వ అంశము మొదలుకొని ౭-వ అంశము వరకు ౨౦ ఏండ్లు అమలులోనుండును. ఆ తర్వాత ఒకపక్షము గాని ఈ సంధిని మార్చుకొనదలచినట్లు ౧౨ నెలలకు ముందు నోటీసు ఇచ్చినచో ఆ నోటీసు ఇచ్చినప్పటినుండి ౧౨ నెలలవరకు అమలులోనుండును.

ఇవి సంధిపత్రములో పేర్కొనబడినవి. బ్రిటిషు పార్లమెంటు కామన్సుసభలో ఈడెను గారును లార్డ్సుసభలో లార్డు క్రాన్బోర్న్ గారును జూను ౧౧వ తేదిన ఒక ప్రకటన చేసిరి. ఆ తేదినా ౧౧వ తేదిన ప్రభుత్వమువారు గావించిన ఒక ప్రకటనలో మరొక విశేషము తెలుపబడినది. అదియేమనగా రష్యా బ్రిటను ప్రతినిధుల సంభాషణలలో ఉభయపక్షములవారికిని ౧౯౪౨లో యూరపుఖండమున రెండవ యుద్ధరంగమును ఏర్పరచుటవిషయమై ఒకవిధమైన సమాధానము కుదిరినదట. ఈవిషయంలో మొలటోవుగారికి రూజ్వెల్టుగారికి సమాధానము కుదిరినట్లు అమెరికా అధికారులు ప్రకటించినారు. రష్యాకు అమెరికానుండి యుద్ధసామానులను ఇంకా తొందరతొందరగా పంపుదురట. యుద్ధానంతరము శాంతి భద్రతలను రక్షించుటకై అమెరికా రష్యాలు పరస్పరసహకారము చేసికొనుటకుగూడ సమాధానము కుదిరినదట. ఇదంతయును మొలటోవుగారు మే ౨౯వ తారీఖున వాషింగ్టను నగరములో రూజ్వెల్టుగారితోను ఇతర అమెరికా మిలిటరీ సివిలు అధికారులతోను కలిసి కొద్దిరోజులు సంభాషించినందువలన ఫలితముగా కుదిరినది. మొలటోవుగారు జూను ౪వ తేదిన వాషింగ్టను నుండి వెళ్లిపోయిరి.

రూజ్వెల్టు

జూను ౧౦ వ తేదినాటి యుద్ధవిశేషాలు

చైనాలో చేకియాన్గు రాష్ట్రములో జపానీయ సేనలలో కొంతభాగము చూషియను పట్టణమునకు పడమటనుండు తేహానుకు పోయినవి. చూషియనులో యుద్ధము జరుగుచునే యున్నది. జపానీయులు నాన్చాన్గు నుండి తూర్పుగా పోవుచున్న సేనకు ౨౦౦ మైళ్ళదూరములో నున్నారు. కియాన్సి రాష్ట్రమున ను చేకియాన్గు రాష్ట్రమునకును మధ్యనున్నట్టి కియాన్గుసీ వైపుగా జపానీయులు దళముపోవుచున్నవి. కియాన్సి రాష్ట్రములో జపానీయులు గట్టి ముందడుగు వేయుచున్నవి. చైనీయుల ప్రతిఘటనము అంత ఎక్కువగా నున్నది. తూర్పు కియాన్సికి పడమటి దిక్కియాన్గుకు మధ్యనుండు చైనీయసేనను ముట్టడించుటకై జపానీయులు ప్రయత్నించుచున్నారు. లిచ్వాను తైయుకింగ్ లో నుండు టున్గ్సియాను పడమటగాని పూకియాన్ ప్రవిశ్యనులోనుండు యూషాను వైపు పోవుచున్నవి. జపానీయులు కొన్నిచోట్ల దెబ్బవేయుటకై చైనీయసేనలు నాన్చాన్గు నగరము తెలుపనందున ముట్టడిచుటకై పంపబడినవి. ఆవిధముగా పుట్టులాగును పట్టుకొనిరి. హ్వాంగ్హోలో జపానీయులు ఉత్తరముఖముగా తిరిగినది. సూయూనాను రాష్ట్రములో పావుటావుకు దక్షిణమున నుండి జూను ౯వ తేదిన యుద్ధముపడిన జపానీయసేనలు వెనుకకు తరుమబడినవి. లోపలిమంగోలియాలోని పావుటావు తూర్పు దక్షిణముగా పోవుచుండిన జపానీయసేనలు మూడు దారుల తరుమబడినవి. బర్మాలో జపానీయులు మైట్కినా యూనానుల ఉత్తరముగా పోవుచున్నారు. దక్షిణషాన్సి రాష్ట్రములో రున్గ్సు రైలు మార్గమునకు ఉత్తరముగా చైనీయసేనలు మూడు దారులుగా పోవుచున్నవి. లూంగ్హై రైలు మార్గమునకు ఉత్తరముగా ఇరువైపులా పెకింగు దక్షిణముగా హోపేలో పోవుచున్నవి. ఇందులో ముఖ్యకేంద్రమైన షాన్సి వైపు పట్టుకొనినది. రెండవసారి ఫెన్గుషుకు కూడ ఆచుట్టుపట్లలో చైనీయులు చిన్న దాడులు చేయుచున్నారు. జపానీయసేనలు పెక్కుచోట్ల తరిమివేసినవి. మూడవ పాయ క్వాంగ్సి సమీపపట్టణములకు కిన్నియాన్గు వైపుపోవుచున్నది.

ఆస్ట్రేలియాకు ఈశాన్యదీవులలో సాలమన్ దీవులను జపానీయులాక్రమించినట్లు జర్మనుల ప్రకటన ౭వ పేజి చూడుడు

౭ వ పేజి చూడుడు

బాదరాయణుడు

(శ్రీ పెండ్యాల వెంకటసుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు)

నేను నామహాభారతచరిత్రమునందు వ్యాసమహర్షి నిరూపించుచు "బ్రహ్మసూత్ర" కర్తయగు "బాదరాయణుడు" కృష్ణద్వైపాయనాది నామములుగల వ్యాసమహర్షి కాడు-అని వ్రాయగా కొందఱుపండితులకా యంశము కంట్రగింపుగానుండుటచే తెక్కువిధముల నన్నధిక్షేపించుచున్నారు-కాన నేనేకారణముచే బాదరాయణుడు ద్వైపాయనుడుకాడని వ్రాసితినో దానినిందు నిరూపించుచున్నాను-

సనాతనధర్మిష్ఠుల మనకొను పండితులు "తిలక, తిలాంగ, ఢిల్లీ, పండితసీతానాథతత్త్వ" మొదలగు వాంగ్లసంస్కృతభాషా పండితవర్యుల యొక్క వ్రాతలేగాక, ఆంధ్రభాషాపండితుల లో నగ్రగణ్యుడగు బ్ర॥శ్రీ పురాణపండమల్లయ్యశాస్త్రిగారి "ఆంధ్రబ్రహ్మసూత్రభాష్యము"నుగూడ ప్రమాణగ్రంథముగా నంగీకరింపరుగాన యితర ప్రమాణములనే వ్రాయుచున్నాను-

బాదరాయణుడు వ్యాసుడు (ద్వైపాయనుండు) కాడనుటకుగల కారణములు:-

(౧) సంస్కృతమహాభారతమునందనేక దెబ్బదిస్థలములందు వ్యాసమహర్షి సంబంధముకలిగినను, అస్థలములందు వ్యాస, ద్వైపాయన, కృష్ణద్వైపాయన సాత్యవతేయ పారాశర్యాది నామములేకాని "బాదరాయణ" శబ్దము ప్రయోగింపబడకపోవుటయు, నన్నయకూడ వ్యాసుని బాదరాయణుడనకపోవుటయు,

(౨) బాదరాయణశబ్దవ్యుత్పత్తి "బదరీ, అయన" "బదరీవనమందు నివసించువాడు" అని చెప్పనగునుగాని అప్పుడు "బదర్యాయణ" అని, అనిష్టరూపము సిద్ధించునుగాని "బాదరాయణ" రూపము సిద్ధింపదు-వ్యాసునియందు "ద్వైపాయన" శబ్దము రూఢమగుచుండగా (యమునాద్వీపవాసి), వాతడే బదరీవనవాసియని చెప్పనెట్లు? అను మరియొక బాధ కలుగుచున్నది,

(౩) కృష్ణద్వైపాయనుడు, వేదవిభాగకర్తకావున నే మహాభారతమునందె చటజాచినను సాత్వికయుపదేశములు సాధారణముగా కర్మఫలప్రాప్తిబోధకములే గాని బ్రహ్మసూత్రములందు (బాదరాయణసూత్రము లందు) చెప్పబడినట్లు "కర్మత్యాగ ఫలా" పేతములు కాకపోవుట.

[౪] వ్యాసశిష్యుడగు "జైమినిమహర్షి" గురుచరణానుయాయుడై యనునట్లు "కర్మ" ప్రతిపాదకమగు "పూర్వమీమాంసాశాస్త్రము" కర్తయగుట.

(౫) బాదరాయణుడు తన సూత్రములందు "జైమినిమహర్షి, మతమును ఖండించుటనుతనిని "ధర్మజో జైమిని" అనికూడ పొగడుట (జైమినికి బాదరాయణుడే గురువైన నట్లు పొగడడు) శిష్యునిగురువు పొగడుట శిష్యునికి శ్రేయస్కరము కాదు.

(౬) శ్రీమచ్ఛంకరభగవత్పాదాచార్యులవారు తమబ్రహ్మసూత్రభాష్యమునందు బహుస్థలములందు వ్యాసప్రోక్తమగు మహాభారత, భగవద్గీతలలోనియంశములను వాహరణములనుగా నిచ్చుట, బాదరాయణుడే భారతకర్తయైన యెడల నాతని మతమును తనివాక్యములనే యుదాహరించుటా? కావున శంకరుని మతమునను బాదరాయణుడు ద్వైపాయనుడుకాడని స్పష్టపడుచున్నది

(౭) మహాప్రసిద్ధిం గన్న "అభినవగుప్తాచార్య" శిష్యుడును "ఔచిత్యవిచారచర్చ" అనునుత్కృష్టమగు నలంకారగ్రంథమునేగాక "దశావతారచరిత్రము" మున్నగుమహద్గ్రంథములనురచించినవాడునునగు క్షేమేంద్ర" మహాకవి వ్యాసమహర్షి సాక్షాత్కరించి మూలభారతము సారముగా "భారతమంజరి" నిరచింపుమని చెప్పగా క్షేమేంద్రుడు "వ్యాసదాస" అను నామమును ధరించి "అష్టాశ్లోకసహస్రాణి అష్టాశ్లోకశతాని చ" అని మహాభారతానుక్రమణిక"లో చెప్పబడినట్లే "ఎన్మిదివేలయెనిమిదివందల" శ్లోకములలో మహాభారతముగా సంక్షేపించి "భారతమంజరి" అనుగ్రంథముగా రచించెను. ఆమంజరిలోగూడ యుప్పదిస్థలములకంటె హెచ్చుగ వ్యాసుని సంబంధగానులున్నది కాని వానిలో నెచ్చటను వ్యాసునకు "బాదరాయణ" శబ్దము నుపయోగింపలేదు-ఇంతమాత్రమేకాక తనకువ్యాసులవారు ప్రత్యక్షమైరను సందర్భమున పెక్కుశ్లోకములతో వ్యాసుని స్తుతించెను. వ్యాసాష్టకముగూడ చెప్పెను. అస్తుతులలోగాని అష్టకమునగాని యెచ్చటను వ్యాసునికి బాదరాయణశబ్దము ప్రయోగింపలేదు. వేదవిభాగకర్తయనియు భారతనిర్మాతయనియు భారతమునందు నెలెనె చెప్పెనే గాని వేదాంతసూత్రనిర్మాతయని చెప్పలేదు-మహాభారతమందుగూడ బ్రహ్మసూత్రనిర్మాతయని యెచ్చటను చెప్పలేదు

ఈ బాదరాయణుడు వ్యాసమహర్షి కాడనుటకు పైనిదర్శనములన్నిటికంటె నధికప్రమాణము "పాణిని" మహర్షి కృతమగు అష్టాధ్యాయిలోని 'నడాది' గణమునందుగల 'బదర' శబ్దము చూడుడు. సూ-"నడాదిభ్యః ఫక్" ౪-౧-౯౯ అనగా 'నడ', మొదలగుశబ్దములకంటె 'ఫక్', వచ్చును- ఫక్ వచ్చుటచే 'అయన, అనునది, శబ్దాంతమునకు ఆదికిత్తు వడనగుటచే వాదివృద్ధియుంగలిగి నాడాయన కాటాయన అశ్వలాయన మొదలగురూపము లేర్పడును- పాణినిమహర్షి నడాదులగునన్ని శబ్దములలోను బదరశబ్దమునుగూడ జేర్చియున్నాడు- పైసూత్రానుసారము బదర, శబ్దముకంటె ఫక్ వచ్చి బాదరాయణ శబ్దము కల్గును డానిలు గోత్రాపత్యవిధిని దెల్పును- గాన బదరునిగోత్రమున బుట్టినవాడు- బాదరాయణుడు అనియర్థము- ఇంతమాత్రమే కాదు పాణినిమహర్షి 'అనంతరాపత్య మున జెప్పినవిధిననుసరించి బదరునిపుత్రుడు బాదరిఅనికూడస్పష్టపరచినాడు-బదరఅతఇఞ్-బాదరిః అనగా బదరునిపుత్రుడు బాదరి, బదరునిపౌత్రుడో, ప్రపౌత్రుడో, బాదరాయణుడగుచున్నాడు. ఇంతమాత్రమే కాదు బదరునిపుత్రుడగు బాదరి మహర్షి మతముకూడ బాదరాయణుడు తనబ్రహ్మసూత్రములలో పెక్కుసారులు దాహరించియున్నాడు. జైమిని మొదలగువారి మతములు కొమిదీమాత్రపరిజ్ఞానముగలవారికే తెలియుచుండగా మహాభాష్య కాంతి నొసర్చితిమనియు, వేయించి తి మని యు సంతుష్టగలవారును, గురుప్రసాదలబ్ధయశోనిధి"అగువారుమనభాషాతమున బాదరాయణుడు కృష్ణద్వైపాయనుడుకాడను వారలవ్యుత్పన్నులనుటయెట్టిబిజ్ఞానవిశేషమో?

శ్లో॥ కౌముదీయది కంఠస్థా వృథా భాష్యే పరిశ్రమః।
కౌముదీయద్యకంఠస్థా వృథా భాష్యే పరిశ్రమః॥

తా॥ కౌముదికంఠస్థముగానుండినయెడల భాష్యపరిశ్రమమువ్యర్థము (అవసరము లేదు) కౌముది కంఠస్థము కానియెడల భాష్యపరిశ్రమమువ్యర్థము (ఉపయోగకారి కాదు) అనునాపడి సార్థకము గాగాన్పించును- పైని కారణముచేతనే నాకు వెంకటాధ్వరిమహాకవి చెప్పినట్లు-

శ్లో॥ టీద్ధాణద్వయమాసన్న టాజనిజరాంతి ప్రస్థ పిస్పస్స మివ్యస్మార్షని అచస్థునాస్థు"

అనునట్లు కటుకటుశబ్దములు తలకెక్క "నడాది" గణమువదునగా పాణినిమహర్షి "త్రివృచ్ఛప్రశస్తిగల యబుబదిగోత్రములవారి నిందు చేర్కొనెననియు, "భక్తిః" అనునధికారసూత్రముబాడగ పాణినికాలమునందు దేశభక్తి, రాజభక్తి మొదలగునవి కలవుగాని "సేవ్యసేవకభావకలితమగునట్టియు విశిష్టాద్వైతమతో దితమగునట్టియు నీశ్వరభక్తి కలదాయనియు, "తేనప్రోక్తమ్" అనునధికారమాత్రము జదువగానే, పాణినికాలమున వెన్ని వైదికశాఖలుకలవనియు "న్యాంఖ" యనువంశములు[illegible] చెప్పబడిన "కారవులనుగు, పరీక్షిత్తునకు, యజ్ఞకర్మములందు బుత్విక్కులౌనట్టి గౌరవమిచ్చిరాయనియు, ఇంను "హారదస్తుతి" మతమునుపోడశోకారములగుచుండ లింగాభట్టు షడ్కోకారముతేయనుట్లు హేతుపేమనియు అభిజనప్రస్థితి యూళకటి శీర్ష్యశబ్ద మెపెర్వతీర్ష్యః అయుధజీవిసలఘా, మొదలగుసూత్రములజూడగా నాడుభరతఖండమునయిచ్చటి వారి అయుధములను ధరించి పోరుసంఘములుండుటచే నీభారతమాత వీరరసోద్రిక్తగానుండెననియు, నేటివో యూహలుపుట్టుచుండును,

ఇట్టి బుక్సంహితను, ఐతరేయ బ్రాహ్మణము చదువగా "మోనియర్ విల్లియమ్సు పండితునకు దోచని "అంజస్వత్" శబ్దనిష్పత్తియు, తైత్తిరీయసంహిత, బ్రాహ్మణములను అనాద్యక్య శబ్దమును ఆనేర్య సంహితఅపస్తంభశ్రౌత సూత్రములను[illegible] ప్రాశ్యశబ్దముయొక్క పవిత్రార్థము. మనుస్మృతిజూడ "అంధ్రుడు" అసంకీర్ణజాతిజుడగుటయు ఏకాగ్నికాండమున, 'అష్టాంగహృదయ- చరక, సుశ్రుత, మాధవనిదానాదులను చదువగా, 'పూతికా, ఉలూఖలాది శబ్దములు బాలురకుపోకుశబ్దములుగాని, భాగవతమునందు జెప్పబడినట్లు రామాయణాదులు కానియు ఇట్లే తెనుగు పుస్తకములను 'సౌతిండియన్ ఇన్స్క్రిప్షన్సు' తెలంగాణా శాసనములను చదువగా టొంపపెట్ట, కంగుల్లిరిద పైఠణీరవిక, నంజాము, భోయి, మొదలగుశబ్దముల యాధార్థ్యము బోధమగును, నాకు తెలిసిన యంశములనెట్లో పరిచరించుచుండును-కానియవిబోధించుటకును, మరికొందరకు నాటంకములుగలుగుచుండుటచే వారినా పైనిసహించి కాళ్యాద్యారోపణములజేతురుకాని కాకాతీ న్యాయముచే నాద్దృష్టి పరిశోధనమునకే ప్రసరించుటవలనను గ్రహ మేయును కోందును- ఈనడుమనుజయదేకవికృత ప్రసన్నరాఘవ నాటకముజదువుచుండగా బెంధవిభుంటు నిర్మాణంబెటుగదం యి[illegible] పదము లెన్నియో కాన్పించినవి-

నాపరిశోధనాఫలితమిప్పుడు నా మతేకుండినను భవిష్యత్తునందైనగొంద అటులభించునట్లు పరమేశ్వరుడనుగ్రహించుగాక,

బాదరాయణశబ్దము వ్యాసపరముగా క్రీ-శ. పదమూడవ శతాబ్దినుండి సంస్కృతాంధ్రగ్రంథకర్తలు ప్రయోగించుచున్నారు- ఆయంశములిట విచరించుటకవకాశముచాలదు. శ్రీమద్భాగవతమునుగురించి శ్రీ- చింతలపల్లినరసింహశాస్త్రిగారు (బళ్లారి) నేనువ్రాసినవ్యాసములు 1914 అం సా- పరిషత్పత్రికా వ్యాసము 1912సం॥ఆంధ్రభారతిపత్రికలో శ్రీ- చిల్లరిగె నరసింహారావుగారువ్రాసినవ్యాసములజదివినచో నందు బాదరాయణశబ్దమెట్లు చేరెనో చదువరులకు దెలియగలదు.

మైసూరుగ్రామాలలో విద్య

మైసూరు శాసనసభయొక్క జూనుగింట తేదీనాటిసమావేశంలో విద్యాశాఖను మరొకలక్ష రూపాయిలను మంజూరుచేయవలసినదను బడ్జెటుకోరిక పైజరిగినచర్చకు విద్యాశాఖమంత్రి మహమ్మదుఇమాంగారు ప్రత్యుత్తరమొసగుచునిట్లు చెప్పిరి-

"మైసూరువిద్యావంతులసంఖ్య తక్కువగామండుటకుకారణము పట్టణాలలో ఎక్కువమంది విద్యావంతులుండ గ్రామాలలో చాలతక్కువమంది యుండుటయైయున్నది-ప్రభుత్వమువారు గ్రామాలకొరకై వేరుగా ఒకప్రాథమిక విద్యాప్రణాళికను తయారుచేసినారు. కొచ్చి ను తి రు వాన్కూరులలోకంటె మైసూరువిద్యావంతుల తక్కువగ్గయుండుటకు కారణము మైసూరులో ఖర్చువంతయు ప్రభుత్వమే భరించుచుండ, ఇతర సంస్థానములలో ప్రజలు భరించుచున్న ఖర్చుకు ప్రభుత్వము అదనముగా కొంత ఇచ్చితోడ్పడుచున్నారు-అవిద్యను తొలగించుటకు ప్రభుత్వమువారు తమచేతనైనదంతయు చేయుచున్నారు-రాబోవు ఏట 384 ప్రాథమిక పాఠశాలలను పెట్టెదరు-మైదానప్రాంతాలలో [illegible] జనసంఖ్యగల ప్రతి గ్రామానికిఒకటి మల్నాడుప్రాంతములో [illegible] జనసంఖ్యగల ప్రతి గ్రామానికి [illegible] ప్రాథమికపాఠశాలలు ఏర్పాటుచేయు[illegible] మల్నాడుప్రాంతంలో కొన్నిగ్రామాల [illegible] ఒక బడి ఏర్పాటుచేయబడు[illegible] నికి ఒకబడిఏర్పాటుచేయబడుతుంది [illegible] దివిద్యాధికులుకారు.

వేసంగి పంటలో రైతుల అవస్థలు

గతసంవత్సరము చెఱ్వులకు నీరు సమృద్ధముగనుండుటవలన వేసంగి పైరులు వేయుటకు వీలయినది. నేను వేసేముందు వేసంగి చేయుటయునగా రైతులకు గొంత ఉత్సాహముగానే యుండెను. కాని రైతులకు మిగిలిందిలేకపోగా చాలా ఎదురుదండగలు కలిగినవి.

మాల్గుజారీ ఖానూను ప్రకారం వానకాలంనీళ్ళ ము చేయక వేసంగి చేసినయెడల పూర్తిరకం వసూలు చేయబడుతుంది. కాని వానకాలము పైరు వేయకుండా వేసంగి చేసినప్పటికిని యకరమునకు బాగుగా పండినప్పటికిని రాబస్తాలకంటె ఎక్కువ రాలేదు. కాని సర్కారువారికి అప్పుడు పంచనామాలు చేయుట మాత్రము పూర్వపుపద్ధతినే అనుసరించినవి. అంటే ఎకరము ౧౪౧౫ బస్తాలకు చొప్పున పంట వానకాలపు పంట పండుతుంది. దానిని అనుసరించి మూడు బస్తాలకంటె ఎకరమునకు తక్కువ పండినవారికి కొంత మాఫీ దొరకుతుంది. అంతకంటె ఎక్కువ పండినవారికి పూర్తిగా రకం రద్దు చేస్తారు. కాని ఈ విధానము వేసంగి పైరుకు అనుసరించటం తగదు. ఎందువల్లనంటే వేసంగి పైరు సగటుపంటగా బాలాలు బస్తాలు వుండదు.

పంట చెడినందున పంచనామాలు పద్ధతి పైన కొట్టి పంటనే తూనిక వేస్తారు. ఆతూనికకు వచ్చిన లెక్క పైలులో రాదు. మా గ్రామములో ఒక సెంటు మిగిలి వారు గారు వచ్చి పంచనామా చేసినారు. అపొలంలో పంట ౧౫ గురు పెట్టవద్దునదినవి. గనుక పరిహారం ఇచ్చుటకు వీలు లేదని వ్రాసినారు.

కాని ఆ పొలము లో పైరు ఎకరమునకు పంట తేలినది. మాత్రము అరబస్తాలు మాత్రమే. (సెంటు ౧౫౦ ఎకరములు)

రైతులు మేతకు పడుతున్న యిబ్బందులు

ఈ సంవత్సరం అసలు మేత లేనిదనంగతి అందరికి తెలిసినదే. యింతవరకు వానలు కురియలేదు. ఈ కాలకాలంలో ఎంతదూరము వెళ్ళినప్పటికి గూడ కొంకట్ట గడ్డి కంటె ఎక్కువ యివ్వుటలేదు. [అదికూడ యిందుమ్యవసాయము చేయుటకు విరుద్ధపడి గొడ్లనమ్మకొనువారికే] గొడ్లకు మేతకొనలేని బీద రైతుల గొడ్లన్ని చనిపోవుచున్నవి. యిక్కటు మనుగడ చెట్లఆకులను యితరమాదిరిగ దుర్లభమయినది. యీ పరిస్థితులలో యిప్పుడే వేసంగి పన్ను బకాయిలు వసూలు చేయుచున్నారని, రయితులు అడవిపోవుచున్నారు. యిటువంటి కష్టపరిస్థితులలో ప్రభుత్వమువారు పన్ను పరిహారం యివ్వకపోయినను, ముందు సంవత్సరము వరకు ఆపియుంచుట యుచితము.

ఖమ్మం తాలూకా
ఆంధ్రమహాసభ కార్యదర్శి
చిర్రావూరి లక్ష్మీనరసయ్య.

ఆంధ్ర సాహిత్య పరిషత్తు

మహారాజాం రాష్ట్రములో (౫౦) లక్షల ఆంధ్రులున్నను; సంఖ్యనుబట్టి మెజారిటీ కలిగియున్నను, భాషాభివృద్ధికి మార్గము లేనియట్టి స్థితిలో యున్నదనిపాఠ్యాలకు ఉపయోగించదగిన గ్రంథాలు వుండునని తెలియవచ్చును. ఈ కొరత తీర్చుట కొంత ప్రముఖులు ఆంధ్రసాహిత్యపరిషత్తు ఏర్పాటుచేసి దక్షిణభారతంలోని ప్రచారములకు వారినకొన్ని పాఠ్యపుస్తకములు నిర్ణయించి ప్రాథమిక, మధ్యమ, రాష్ట్రభాషా పరీక్షలు అనుటవంటి ఏర్పాటు గావించి పట్టములిచ్చు చుండినచో అనేకమంది వయోవృద్ధులు గూడ పరీక్షలకు సిద్ధమౌగల్గుదురు. కర్ణాటకులు, మహారాష్ట్రులు ఇట్టి పరిషత్తులచే యభివృద్ధి కారా కలిగిని అనుభవమునందైన తెలియుచున్నది.

పరీక్షలకు తగినకుకుల ఏర్పరచి (౧౦) మందిపరీక్షార్థులు కలిసినచోటును పరీక్షకేంద్రముగా ఏర్పాటు చేసినయెడల విద్యాభివృద్ధికి తోడ్పడును. అన్యభాషలు చదువుచున్న ఆంధ్రభాషయందు మాత్రమే కొంతపాండిత్యము గలవారికి ప్రభుత్వ పాఠశాలలయందు స్థానములేకున్నది. ఈ పరీక్షలు అంత ప్రోత్సాహజనకములై చాలసహాకారిగానుండును. స్త్రీలు చదువుకొనుటకును ఈ పరీక్షలు అనుకూలముండును. ఈయాదు పరీక్షలు ఆర్యావర్తములోని విద్యార్థి పరీక్షకు సిద్ధపడునట్లుండవలయును. ఆదిమనరాజ్యములోని నైజాం కాలేజితో సంబంధముకల్పింపబడియున్నట్లు తెలియుచున్నది. దానివివరములు పాఠ్యగ్రంథములు తెలిసినవారు ఇదేపత్రికాముఖమున వెల్లడించిన మిక్కిలి మేలుచేసినవారగుదురు. ఇట్టి ఆంధ్రసాహిత్యపరిషత్తును ఆంధ్రమహాసభవారే యేర్పాటు చేయగల్గిన బాగుండును. అట్టిదిలు లేదని పలుకుబడిగల అభిమానులు దానిని ప్రత్యేకముగనే నడుపవచ్చును. పాఠ్యగ్రంథములవిషయమై ఉత్తమగ్రంథములకు తగినబహుమతులు ఏర్పాటు చేసినచో మంచి గ్రంథములెన్నియో లభించగలుగును. అట్టి గ్రంథ ప్రచురణాధికారములు సాహిత్యపరిషత్తువారే వహించియుండిన వేలకొలది గ్రంథములు విక్రయమగుటగాన మంచిలాభముగలిగి పరిషత్తునకెంతో సహాయమగును. పై భావనలన్నింటిని పండితులయినవారు దయాదృష్టితో పరిశీలించి తమతమ యభిప్రాయములు వెల్లడించగలరని ప్రార్థన.

[illegible] వెంకటరావు.

కళాకుటీరం

ఖమ్మంమెట్టు, ౫-౬-౪౨.

నేడీసంస్థ క్రొత్తగా స్థాపించబడెను. పదుపురు ప్రముఖులు; అభిమానులు విచ్చేశారు. ప్రార్థనానంతరం చందాల రామకవిగారు, మన ప్రాంతం లో సంగీతపరిస్థితి, ఎలాంటి సంగీతం అభిలషణీయం, అలాంటి లోపాలు దీనివల్ల ప్రాముఖ్యత, వీటిని గురించి చక్కగా మెచ్చుకొంటారు. తరువాత ఉత్సాహవంతులైనయువకులు కొందరు తమగానాన్ని సభ్యులకు వినిపించి ఆనందపరిచారు. అల్పాహారవిందుతో ప్రారంభోత్సవం ముగిసింది. దీనిస్థాపకులైన శ్రీ రామానుజాచార్యులు గారు కర్ణాటక, మహారాష్ట్ర సంగీతాల్లో మంచి కృషిచేసినవారు. బాగా హార్మోనియం వాయించగలరు కూడా, సంగీతంతో మన తెలుగు మజొడించి, బోధించాలని వీరిఆశయం. ఇదొక విశేషం. విలంగావి శేషం. ఈ సంస్థ వారు కాలానుకూలంపాటు ఫ్రానిక గాపనిచేసి, కళా సేవచేస్తూ, సముదాయములైన ప్రజల అదరాభిమానాలను చూరగొంటుందని నమ్ముచున్నాము.

ఇట్లు
నీలకంఠ రావు.

షాజహానీ ఘోరాలు

ప్రభుత్వ ప్రకటన కాపీవారిట్లు తెలుపుచున్నారు:-

"పోలీసు కాపునుండి మాకందిన వార్తలనుబట్టి జహాలు మొహిద్దీనంగు బహాదరుగారి జాగీరగు అక్రాకులు మొహల్లా ఆనేగ్రామములో హిందూముస్లింకలహము ౫౯ మే నాడు సంభవించెను. కొంతకాలమునుండి ఉభయమతాలవారిలో ద్వేషాలు చెలరేగుచుండెను. కాని పైకలహానికు సరియైన కారణాలేవో ఇంకనూ తెలియరాలేదు. హిందూముసల్మానులిరువురును ఆయుధధారులైరనియు తుపాకులతో కాల్చుకొనిరనియు తెలియవచ్చినది. ఇప్పటికి తెలిసినంతవరకు ౧౦ మందికి గాయములు తగిలినవి. అందొకడు చచ్చినాడని నమ్మబడుచున్నది. దొమ్మిజరిగింది, అందులో దుకాణాలు ఇండ్లు తగులబెట్టబడెను. ౩౮ దుకాణాలు కాలిపోయినవట. వెంటనే అదనపు పోలీసు సిబ్బంది పంపబడినది, పరిస్థితి శమనించింది. జిల్లా పోలీసు అధికారి పైగ్రామములో మకాము విచారణ చేయుచున్నారు. ఇంతవరకు ౧౦ మందిని అరెష్టుచేసినారు.

బియ్యంకరువు

గ్రామోద్యోగపత్రికలో ఇట్లు వ్రాసినారు:-

బిహారు రాష్ట్రము బియ్యమునకు నిలయము. ఇప్పటి బియ్యంవాడక బర్మానుండి దిగుమతి అగుచుండెను. ఇది అగుపడదు. ఇకముందేమిచేయవలెను. ఎక్కువభూమిలో వరిపండించవలెను. అధికముగా పండించుటకు రెండవమార్గము ఉంటే మిల్లు బియ్యము తినడం చాలించవలెను. దానిమూలాన బియ్యం ఎక్కువ లభ్యమౌతుంది. హిందూస్థానంలో ఏటేట కోట్ల టన్నుల బియ్యము మిల్లులలో పోవుచున్నది. ఇది బియ్యమునందలి ౩౦ శాతం టన్ను బియ్యం మిగిలిపోతుంది. బర్మానుండి ౧౫ లక్షల టన్నుల బియ్యం వస్తూండెను. అక్కడనుండి బియ్యంరాకుండా ఆరోగ్యం బలము లాభములన్ని కలుగుతవి.

మహామాత్యుల ప్రసంగములు

హైదరాబాదు కామన్సు క్లబులో పొందిన విందులో హైదరాబాదు మహామాత్యులుగారు ౧౦-౬-౪౨ వాడిట్లు మాట్లాడినారు.

"అధికారపదవిలో ఉన్నవారు అన్నివిషయములను గురించి స్పష్టముగా చెప్పజాలరు. హైదరాబాదు ప్రభుత్వమువారు రాష్ట్రములోని వ్యాపారము పరిశ్రమలు బాగుగా వృద్ధిచేయుటకై ప్రయత్నములు చేయుచున్నారు.

నేను బ్రిటిషిండియాలో చేసిన సేవను మీరు గ్రహించినారు. నా అదృష్టం చేత అచ్చటనాకు మంచి సహోద్యోగులు దొరికిరి. నా ప్రత్యేకవిశిష్టతకన్నా వారి సహాయ సంపత్తులే నేను చేసినఅల్పసేవకు ముఖ్యకారణాలు. నేను ఇచ్చటికి క్రొత్తవాన్నిగావచ్చినా, ఇక్కడకూడా నాకు చాలా ఉత్సాహంతో సహకారం చేయుటకు సహోద్యోగులు లభించినారు. పైగా మ.ఘ.వ. వారు ఎల్లప్పటికిని నాయందు అనుగ్రహమును చూపుచున్నారు.

మ. ఘ.వ. వారి పరిపాలన చాల అభివృద్ధికరమైనదని మీరు బాగా తెలిసినారు. అభివృద్ధి పనులకు చాలా దోహదమైనవి. రాష్ట్రాభివృద్ధికి ప్రజల సౌఖ్యమును ఎప్పుడును కాంక్షించు ప్రభువుగారు లభించుట మన అదృష్టవిశేషము.

చేతిపనుల పరిశ్రమకు ప్రభుత్వమువారు సహాయమిచ్చినారు. యంత్రాలయాల అభివృద్ధిని ప్రభుత్వమువారెరుగుదురు. దానితోపాటు గృహపరిశ్రమలకుగూడా ప్రోత్సాహించెదరు. స్టాక్ మార్కెటు, కంపెనీల ప్రవరం. నీ నూతనపు రాష్ట్రములో ఉండవలెనని కోరినారు. అది ప్రభుత్వము వారు ఆలోచించెదరు.

ఈనాడు యుద్ధంలో శత్రువుల దౌర్జన్యము అణచవలెను. మనమిత్రులు బాహుబలము ఆధారపడింది. ఈ యుద్ధములో లార్డు వేవెల్ వారి కిబ్బందులు కలిగినా లోపము తేకుండా వారు పనులను నిర్వహించుచున్నారు. ఇదివరకు కర్నల్ స్టాటర్ గారు ఢిల్లీ దీనిలో పాల్గొన్నారు. ఇకముందు గారు వారికి తోడ్పడగలరు. వారిస్థానములో వచ్చినవారు అనుభవంగల నులాం మహమ్మదుగారున్నందున తోడ్పడగలరు. వారు అర్థిక మంత్రి గావచ్చినారు. వారికి స్వాగతమిచ్చుచున్నాను. మ.ఘ.వ. నిజాం గారి క్షేమారోగ్యములకై ప్రార్థించుచున్నాను.

గోలకొండపత్రిక

చిత్రభాను సం॥ర నిజ జ్యేష్ఠ శు॥ ౨ సోమవారము

ఆంగ్ల హిందూస్థానీ సమస్య

౧౭౫ ఏండ్లనుండి ఇంగ్లీషువారు హిందూస్థానమును వశపరచుకొని పరిపాలించుచున్నారు. పరిపాలకులకు అధీన దేశమువలన వీలైనంతలాభమును కలకాలము పొందుచుండవలెనను కోరిక యుండుట సహజమైన విషయము. మరి పరిపాలితులు స్వతంత్రులు కావలెనని కోరుటయు ప్రకృతిధర్మము. ఈసంఘర్షణలో పరస్పరమనస్పర్ధలు, పరస్పర విశ్వాసరాహిత్యము, పోరాటములుజరుగుచుండుటకూడా నైసర్గికమే. ౧౮౫౭ విప్లవమునాటినుండియు హిందూస్థానము స్వాతంత్ర్యము గోరుచున్నది. కాంగ్రెసు ఉద్యమముతో అదికొత్తరూపము దాల్చెను. గాంధీగారు రాజకీయరంగములో ప్రవేశించుటకు పంజాబు దురంతాలు ముఖ్యకారణమయ్యెను. వారిరాకతో దేశమంతయు స్తబ్ధత్వమును విదలించుకొని సంపూర్ణముగా కదలిపోయెను. కాని ఇంగ్లీషువారిరాజనీతిముందు హిందూస్థానీల రాజనీతి యెందుకును పనికిరాకపోయెనే. ఇంగ్లీషువారు భారతీయుల ఆందోళనములను లెక్కపెట్టునట్లే కనిపించురు కాని లెక్కపెట్టరని తుదిమారు క్రిప్సురాయబారముతో తేలిపోయింది.

హిందూస్థానమిప్పుడు పెద్దయిరుకులోనే తగులుకొన్నది. ఒకప్రక్క మన ఆంధ్రమహాసభలోని కామ్రేడుపార్టీవారు భావించినట్లుగా "ఫాసిస్టుతత్వము" విజృంభించింది. నాజీతత్వము ముంచుకొనివచ్చుచున్నది. "సామ్రాజ్యమణతత్వము" నగ్నతాండవమాడుచున్నది. ఫాసిస్టుతత్త్వానికి ప్రక్కతాళంవేసే జపానుభీభత్సము హిందూస్థానముపై ఆవరించుకొంటున్నది. బ్రిటిషువారేమో ఇప్పుడు హిందూస్థానీలకేమిన్నీ ఇచ్చేది కానకాదు. యుద్ధానంతరంమెచ్చుకొ నేరీతిగా స్వాతంత్ర్యలక్షణమును ప్రసాదించుతామన్నారు. అది "వందోరాజాభవిష్యతి" అనుకథగానున్నది. ముందుమాటమాకు మనసుకురాదు. ఇప్పటిముచ్చటయేమి? అని కాంగ్రెసువారు ముష్కరించుకొని కూర్చునిరి. అటయితే మీకు మాకు రాజీకుదురదని మూటముల్లె కట్టుకొని క్రిప్సుగారు ఆగ్రహోదగ్రులై వెళ్ళిపోయిరి- అచ్చట పార్లమెంటునుండి సర్-క్రిప్పుగారున్నూ అమెరీ ఇండియామంత్రిగారున్నూ మరికొందరు ప్రముఖులున్నూ తమ ధార్మికశీలమును గురించిప్రకటించుకొనుచున్నారు-

"ప్రపంచజనులారా! ముఖ్యముగా అమెరికాజనులారా! చూచినారా మా ఉదారదేశము- హిందూస్థానీలకు తెలివిలేకుంటే నిరాకరించినారుకదా. మేము ఎంతటి ఔదార్యముతో ఎంతటి సద్భావములతో, ఎంతేటి త్యాగముతో హిందుస్థానీలకు యుద్ధానంతరము వివిధవరములను ప్రసాదింప వాగ్దానముచేసితిమో? ఇకమాపైన తప్పుమోపగలవారెవరునూ ఉండగూడదు" అనేఘోరలేని వారుస్పష్టపరచినారు- కొన్ని ఆంగ్లవార్తాపత్రికలున్నూ కొందరుపార్లమెంటు సభ్యులున్నూ మరల రాయబారాలంపు జరుపండీ, హిందూస్థానీలను తృప్తిపరచండి" అని ప్రచారంచేసినారు. అమెరీగారు వీలులేదన్నారు.

ఇక హిందూస్థానీ నాయకులను చూడండి. గాంధీగారి దొక్కనిదొకత్రోవ. నెహ్రూగారు అటుజపాను జర్మనీలను చెడతిట్టుతారు. అదేరధోణిలో పాపం ఇంగ్లీషుసామ్రాజ్య తత్త్వాన్ని కూడ చెరిగిపోస్తారు- రాజేంద్రబాబు దదేపద్ధతే- కానివారు జపానునేఎక్కువగా తిట్టిపోస్తున్నారు- ఇక సీ. రాజగోపాలచారిగారు అటుఅరచి యిటుఅరచి, అటుదుమికి ఇటుదుమికితుదకు హిందూస్థానానికి సకలరోగసంజీవని ఒక పాకిస్థానే! అన్యధాశరణంనాస్తి!! అని ఒకేధోరణిలో దినమున్నూ అదేపనిగా ప్రచండమగుప్రచారముచేయుచున్నారు- కాని వారికి తమిళనాడులోనే ఏమైనాకొంత వినేదిక్కుందేమో-అక్కడకూడా వారికి నాజూకుగా రాళ్లసందేశమునుసభలలో పంపినారు. మలబారువారు "శ్రీమాన్ గారూ! మాసీమకు తామువచ్చే శ్రమవహింపవలదు" అని ముందుగానే వారికి మనవిచేసుకొన్నారు- మరిఆంధ్ర రాష్ట్రము శ్రీమాన్ చక్రవర్తులవారి తిరుమంత్రోపదేశమును పాకిస్థాన తప్తచక్రాంకణమును స్వీకరించుటకు ఏమాత్రమున్నూ సిద్ధపడకపోయెను- మౌలానా ఆజాదుగారే వారికిముఖ్య ప్రతికూలురైనారు- ఇదికాంగ్రెసుధోరణి-

ఇక హిందూమహాసభ ఒకదిక్కు ఆందోళనం చేయుచున్నది- వారికిని స్వరాజ్యముకావలెకాని పాకిస్థానంటేవారికిఒళ్లంతా మంటలెత్తుతుంది- యుద్ధములో హిందువులంతా బాగాచేరండీ అని వారంటారు- మరియు ముస్లింలీగువారు మాపాకిస్థాన్ మాకిస్తేనేసరి లేకుంటే మేము ముష్కరించుకొనియే యుంటాముఅని పట్టుబట్టినారు- వారికి తలవనితలంపుగా శ్రీమాన్ రాజాజీగారుప్రధానప్రచారకులుగా లభించినారు- ఇదివారి మొదటివిజయము- కాని ముస్లింలీగు యుద్ధసహాయంవిషయములో మాత్రము పలుకకుండాఉన్నది- ఇన్నియిట్లుండగా దేశీసంస్థానాలవారి సమస్యవంటి గడ్డు సమస్య ఇంకొకటిలేదు- పాపము దేశీప్రభువులు ఎటువంటివారైనా వారయు ద్ధానికిమాత్రము ఉత్కృష్టముగా సహాయపడుచున్నారను విషయము ఒప్పుకోవలెను- దేశీప్రభువులు కోట్లకొలదిగా చందాలిచ్చినారు- కోట్లకొలదిగావడ్డీలేని అప్పులిచ్చినారు- వేలకొలదిగా సైన్యాలనంపినారు- యుద్ధసహాయంలో వారిదేమిన్నీలోపంలేదు- అయితే ఈయుద్ధసహాయంలో దేశీసంస్థానప్రజలదే ముఖ్యభాగమనిగమనించవలెను- ద్రవ్యమంతయు దేశీసంస్థానప్రజల ద్రవ్యమే! సైన్యాలంతయు సంస్థాన ప్రజలలోనుండియే సర్పడినట్టివి- దేశీప్రజలు ఒకమాటకూడా నేటివరకు యుద్ధప్రతికూలంగా మాట్లాడలేదు- యుద్ధమువిషయములో ప్రభువులకును ప్రజలకును ఏమిన్నీ అభిప్రాయభేదము లేదన్నమాట- ఇకఏమైనా వివాదముండిన అదిపరిపాలనపద్ధతిలోనే యున్నది- సంస్థానప్రజలు ప్రజాప్రతినిధి శాసనసభలను కోరుచున్నారు- బాధ్యతాయుతప్రభుత్వమును కోరుచున్నారు- ప్రజలకును ప్రభుత్వములో మంచిస్థానముండవలెనని ఆందోళనము చేయుచున్నారు- కాని ప్రభువులు ఇందుకు సుముఖులుగా కానరాలేదు- అయితే యీమధ్యన రెండువిచిత్రాలు సంభవించినవి- కాశ్మీరుమహారాజాగారు సర్-క్రిప్పుగారు వచ్చినకాలములో ప్రకటించినసందేశము దేశీసంస్థానాలచరిత్రలో చారిత్రికప్రాముఖ్యతవహించినదయ్యెను- ఇప్పుడు ఇందూరుమహారాజాగారు తమ అభిప్రాయములను ప్రకటించినారు- వారు ౨౧ మేనాడు అమెరికాసంయుక్తరాష్ట్రాల సభాపతిగారగు రూజువెల్టుగారికి వ్రాసినలేఖను మేమిదివరకేప్రకటించినాము- దానిలోని భావాలుచాలా ఉత్తమముగాఉన్నవి- వారు కేవలము తమనుగురించి ఆలోచించలేదు- వారు దేశీసంస్థానాలనుగురించికూడా విచారపడలేదు- వారు మొత్తముహిందూస్థానమునుగురించి ఆందోళనపడినారు- అమెరికా, చీనా, రష్యా దేశాలుకలిసి హిందూస్థానమునకు ఇంగ్లాండునకు గలవిభేదాలను పరిష్కరించవలెనని సూచించినారు- మనదేశములో కామ్రేడులు, కమ్యూనిష్టులు కొందరున్నారు- వారు రష్యాతో సానుభూతిని బాహాటముగా ప్రకటించుచుందురు కాని రష్యామాత్రముయుద్ధారంభమునుండి హిందుస్థానమునుగూర్చి ఒక్కముచ్చటకూడాచెప్పలేదనువిషయమును మనకాంమ్రేడుమిత్రమండలివారు గమనింతురుగాక- విదేశాలు మనసమస్యను పరిష్కరించుటకల్ల- మనకును బ్రిటిషువారికిని ఎన్నడైనను సమరసముగా పరిష్కారముకావలెనేకాని ఇతరులువచ్చి ఉద్ధరింతురని కలలుకనుటవలన పేలపిండి బ్రాహ్మణవటువు కలలుకనినట్లే విచారపడుదురు- ఇట్లుండినను ఇందూరుమహారాజాగారు చాలాదూరముపోయి చాలాపెద్దముచ్చట్లువెల్లడించినారు- కాని తమరాజ్యములో తమప్రజలకు బాధ్యతాయుతప్రభుత్వాన్ని ఎందుకియ్యకపోయెను? అపెద్ద ప్రశ్న ఆయనను ఎదిరించుచున్నది- మొత్తానికి మనదేశమిప్పుడు గందరగోళములోపడి అవస్థపడుచున్నదనుట సువ్యక్తముగా కనబడుచున్నది.

రేవావిచారణనుగూర్చి

సావర్కరుగారి ప్రకటన

అఖిలభారత హిందూమహాసభాధ్యక్షులగు సావర్కరుగారు రేవామహారాజునుగూర్చి విచారణచేయుటకు శైస్రాయిగారుచేసినఏర్పాటువిషయమై యీక్రిందిప్రకటనను చేసినారు-

"విచారణసంఘమువారు శ్రద్ధగాజేయించవలసినముఖ్యవిషయము శైస్రాయిగారు సంధికాల్లాలోకాను ఏసంస్థానాధీశుని గాని సింహాసనముమండిత్రోలగించునంత తీవ్రచర్యను గైకొనుటకు అధికారమునిచ్చినట్లు విడిగాచెప్పబడకున్నను ఆసంధిహక్కులకువిరుద్ధముగా అట్టిచర్యను ఎట్టిహద్దు మేరలలోబడి గైకొనుట న్యాయ్యమనువిషయమున అన్నిసంస్థానముల గౌరవము, స్థయిర్యము న్యాయ్యమనైనఅవసరములు అనువాటిని ఎంతదూరముపాటించవలెనను సామాన్యసూత్రమైయుండును. అహద్దులసంధిహక్కుల సత్యత్వమును, సార్థకత్వమును ఏవిధమునగాని భంగపరచనట్లుండవలెను" రేవాసంస్థానప్రజలు అనేకులకొలదిమందిసంతకములుచేసిన విజ్ఞప్తులనుపంపించియు, రాయబారులద్వారా తెలిపియు సంస్థానమంతటను బహిరంగసభలనుజరిపించియుతాము మహారాజుగారియందు అచంచలభక్తిగలిగియున్నామనియు వెంటనేవారిని పూర్ణాధికారములనువారికిన్వ్యవలెనని కోరుచున్నామనియు విశదముచేసియున్నారని సావర్కరుగారు ప్రకటనలోచెప్పినారు. ఇప్పుడువిచారణ పూర్తిచేసి విచారణసంఘమువారు ఒకనిర్ణయమునకు వచ్చువరకు రేవాసంస్థానములోప్రజలు ఆందోళనను ఆపియుండవలెనని సావర్కరుగారుకోరినారు-

విచారణసంఘమువారు నిర్ణయముచేయుటకు అనవసరముగ కాలయాపన చేయుచున్నచో ప్రభుత్వమువారు ఇప్పుడుఆరెస్టులోనున్న ప్రజానాయకులను, కార్యకర్తలను వదలిపెట్టవలెనని సూచించినారు-

స్థానికవార్తలు

హైద్రాబాదు యుద్ధనిధికి యింతవరకు ౬౮౯౦౧౦౧౫౫౨ రూపాయల ౧౬౫౦౧౨౭౫లల్లారులు వసూలైనవి-మరియు ౧౫౭ లక్షలరూపాయల విలువగల వస్తువులున్నూ ౧౭౬౬౨ కల్లారులున్నూ తెనాలయ్యెను-ఈమొత్తములు బీదరు,నాందేడు,గోల్కొండ తాలూకాలనుండి మొగల్పురా నాంపల్లి దారులులాంకాచీగూడా బాలికలబడి మరియుతేరలభ్యనుండి తహసీళ్లనుండి యితరాధికారులద్వారా వసూలైవి-

... ...

శుక్రవారమునాడు గౌ॥ రాజా ధర్మకరణ్ మంత్రిగారిఅధ్యక్షతలో మ-ఘ-వ-నిజాంగారికి సుల్తానల్ హిఅదా బిరుదములభించినందులకు అభినందించుటకై హైద్రాబాదునగరములో సభజరిగెను-అందు అధ్యక్షులు మ-ఘ-వ- వారి విద్యాపాండిత్యము వారి సైపీపాటవము వారిశక్తిసామర్థ్యాలు బహువిధాల కొనియాడిరి-

... ...

మ-ఘ-వ-నిజాంగారు ఒక స్థానికపత్రికలో ఫార్సీలో ఈక్రిందివిధముగా వ్రాసినారు-

"సోమాజిగూడలోని-ఫఖ్రుల్ ముల్క్ గోరి కలదు- దానినిమంచిస్థితిలోనుంచవలెనని మేము అవసరమగుసూచనలు ట్రస్టీలువారికి చేసినాము- మేముఅప్పుడప్పుడు పాతిహాదదివించుట కిక్కడికిపోవుచుందుము, మరియుఇదిరాష్ట్రములోని గోరీలలోముఖ్యమైనది. ఇతడుమా పెద్దలయెడ మంచిరాజభక్తికలిగి యుండినవాడు- మనిషికి రెండుస్థలాలున్నవి- ఒకటిభూమిపైన ఇంకొకభూమిలోపల ఇతడు తనగుణాలచేత జ్ఞాపకముందదగినవాడు-

... ...

హైద్రాబాదుపశువైద్యాధ్యక్షులగు బాలకృష్ణ నాదమీగారికి రావుబహద్దురుబిరుదమును సికింద్రాబాదుకలెక్టరగు కే.ఆర్-అయ్యంగారు గారికి రావుసాహెబ్ బిరుదమున్నూ బ్రిటిషుప్రభుత్వము వారిచే లభించినవి-

... ...

దేశాయిగారు వరంగల్ జెయిలులో చనిపోయినను వార్తపై డాక్టరు అతిఫుసంయారుగారు తమవిచారమును తెలిబుచ్చిరి ఖైదుగులు రాకముందే శవదహనంచేయుటయేల? ఈవిషయంలో ప్రభుత్వమువారు విచారణచేయించి విషయములబయటపెట్టగలరని అభిప్రాయమిచ్చిరి.

... ...

జూ-౧౫ తేదీ శుక్రవారం సాయంత్రం ౫-గంటలకు సుల్తానుబజారులోని శ్రీకృ.దే.రా.గ్రంథాలయములోజాషువాగారు కావ్యగానముచేసిరి- సభకు ఆంధ్రభాషాభిమానులు,భాషాపోషకులు,వ్యయముగాలపులనుఆయన శ్రీ.శ్రీ.డా.పి.వి. రమణయ్యగారు అధ్యక్షులుగానుండిసభాకార్యకలాపమును నిర్విఘ్నముగనడిపించిరి-

కావ్యగానమునకుముందు జాషువా గారినిగూర్చిఅధ్యక్షులు ఈవిధముగాచెలవిచ్చిరి.

"జాషువాకవిగారు లెక్కకువచ్చువలెనట్లాటపాకవులు కారు- వారుఒకరికడ నేర్చుకొనని సహజకవితాధురంధరులు- వారికవిత్వముఅల్లాటప్పాకవిత్వముకాదు వారు సంస్కృతములోకూడకావ్యనాటకాలంకారసాహిత్యమును గడించినవారు"అనిచెప్పుచుకవిగారిని కావ్యగానమునకాహ్వానించిరి-

జాషువాగారు తామురచించినఅనేక ఖండకావ్యములనహృద్యమగునముగాపాడిసభ్యులనానందపరచిరి-అధ్యక్షులు సెలవిచ్చినదానికిసిద్ధమునగా జాషువాగారు కావ్యగానమధ్యమున ప్రాస్తావికముగా తెలుసుందేశమున్నగు సంస్కృతకావ్యములలోని కొన్ని శ్లోకములను చదివి తమసహజపాండిత్యమును ఎందరికికెల్ల కపరచిరి- వారి శ్లోకపఠనపద్ధతికసభ్యులు విస్తుబోయిరి- ౧గంటలకుసభముగిసెను-

... ...

హిందుప్రజామండలిపక్షాన కేసర్కరుగారు ప్రభుత్వమువారికొక విజ్ఞప్తి పంపినారు, మండలివారుముద్రించిన కొన్నిపత్రాలు ప్రభుత్వమువారు జప్తిచేసినారు. వాటినివాపసుచేయవలెనని కోరినారు-గోపాలరావు బూర్గులగారు హైద్రాబాదుజెయిళ్ళలో నుంచబడిన రాజకీయఖైదీలకు బ్రిటిషుఇండియాలో రాజకీయఖైదీలకు వర్తించువిధానమును అవలంబించవలెనని కోరియున్నారు-

... ...

అఫ్సర్ యార్జంగుబహద్దరు అనువారి కూతురి పెండ్లిజరిగింది. ఆపెండ్లిసందర్భములో మ-ఘ-వ వారువ్యయముగా సైఫాబాదులోపెండ్లియింటికి వెంచేసి ౧గంటసేపుండి వెళ్లిపోయినారు.

... ...

జౌరాదుషాజహాన్‌లో హిందూముస్లిం యుద్ధములోజరిగినఘోరాలను విచారించుటకు న్యాయాధిపతుల కొరిసంఘమువారు చందులాలుగారిని పంపియుండిరి-వారక్కడికెళ్లి విచారణను పూర్తిచేసుకొని హైద్రాబాదునకుతిరిగివచ్చి తమనివేదికనుసంఘమువారికి సమర్పించుకొన్నారు-

... ...

౧ లక్షరూపాయల ఖాదినిధి

౪-౮-౧౧గనాడు శ్రీరామచంద్ర రావుఅంటు గారిఅధ్యక్షతను హైదరాబాదుఖాదిప్రచార సంఘకార్యకారిణీ సభజరిగెను. ఇందుఈక్రింది తీర్మానము అంగీకరింపబడెను-

జాతీయవారసందర్భమునఖాదిఫండునుగూర్చి చేసినఅపీలును సమర్థించుచు లక్షరూపాయలు నిండునంతవరకు ఈనిధిని తెరచియుంచవలసినదని తీర్మానించనైనది.

ఈఖాదినిధిని అఖిలభారతచరఖాసంఘ అధ్యక్షులగు గాంధిమహాత్మునకర్పించి ఆమొత్తమును హైదరాబాదులో చరఖాసంఘశాఖను స్థాపించుకొరకు ఉపయోగించవలసినదిగా కోరవలెనని తీర్మానించనైనది- మరియుఒక వెయ్యిరూపాయిలు సమకూడినవెంటనే గాంధిమహాత్మునకు పంపచేయుటకు కార్యదర్శికి అధికారమియ్యనైనది- ఇట్లుపంపబడుమొత్తమునుండి అంతవరకు ఖాదిఉత్పత్తి మరియువిక్రయమును అభివృద్ధిచేయుటకును కేంద్రములనుస్థాపించుటకును వ్యయపరచవలెనని అధ్యక్షునికోరుటకు తీర్మానించనైనది- కనుక హైదరాబాదురాష్ట్రవాసులు జాతి మతభేదములనుపాటించక ఉదారహృదయముతో ఖాదినిధికిచందాలిచ్చి సహకరించగలరని ప్రార్థన.

... ...

శనివారమునాడు హైద్రాబాదు నగరములో విమానదాడికూత [సైరన్] చేయబడెను- మధ్యాహ్నానంతరం ౩గంటలకాలములో పోలీసులజవానులు వీధులలోనిలబడి జనులనుప్రక్కలకుజోపిరి. బాటలకిరుప్రక్కలలో జనులునిలబడిరి-౧౫నిముషాలతర్వాత మరొకకూతచేయబడెను- దానితో అందరికిని తమబాటపట్టుకొనిపోవుటకు సెలవయ్యెను.

... ...

శ్రీసరోజిపాతశాలల పర్యవేక్షకురాలైయుండిన మిస్-నందీగారు (విద్యాశాఖ సదర్ మోహతమీం)కొన్నిదినాలు అనారోగ్యముతో బాధపడి ౧౧జూనునాడు చనిపోయిరి-

దేశాయిగారి మరణం

కమిషన్ విచారణనుకోరుట

దాసప్పదేశాయిఅను ౨౫ ఏండ్ల యువకుని హైద్రాబాదుప్రభుత్వమువారు రాజకీయనిర్బంధితఖైదీగా వరంగల్ జెయిలులో నిర్బంధించి యుండిరి-అతడుగతవారము చనిపోయెను-ఆసందర్భమును పురస్కరించికొని హైద్రాబాదునాయకులగు రామానందతీర్థ, వైద్య, కిర్మాణి, యం-నరసింగరావు, రామచంద్రపల్లంతూ, బి-రామకృష్ణారావు, గణేశిలాల్ వ్యాసు గోపాల్రావు, బిందూ షేడా నరేందర్ రామాచారిగారలు మరికొందరును ఈవిధముగాప్రకటించినారు.

"దాసప్పదేశాయిగారి అకాలమరణము మాకుచాలావిషాదము కలిగించినది. ఇక్కడవరకు అనారోగ్యమునుగురించి ఎవ్వరికిన్ని తెలియదు- జెయిలుసంబంధఅధికారులు అతని బంధువులకున్నూ తెలుపకపోయిరి. అతనిఅన్నదమ్ములుభార్య అచ్చటరాకముందే అతనిశరీరాన్ని దహించివేసినారు-దానివలన అనుమానాలు కలుగుచున్నవి- అతనిపైనేరమును రుజావుచేయుటకేను- అందుచేత అతన్ని అధికారులు ఎక్కువమర్యాదగా చూచియుండవలసియుండెను-గందేమాతరంఆందోళనములో అతని ధైర్యసాహసములు విద్యార్థులకుతనిమార్గదర్శకమని దేశభక్తిని చాటుచున్నది- దేశసేవకై అతడు ఆత్మబలిదానమునకుకూడా సిద్ధమైయుండెను-

ప్రభుత్వమువారు నిష్పాక్షికమైన కమిషను ఏర్పాటుచేసికరువిధిని జరిగినదానికిబాధ్యులైనఅధికారిఆతనిఆరోగ్యముఅంతగా చెడుచుండినచో అతనివిడుదలచేసియుండవలెను లేదాఅతనికోరికప్రకారం మంచివైద్యసహాయమైనాఇప్పించియుండవలెను- ఇట్టిసంఘటనలు జరుగకుండాప్రభుత్వమువారు ప్రజలతృప్తిపరచుటవారివిధియైయున్నది- ఎందుకంటే ఈకాలములోచాలామందిని విచారణలేకుండా ప్రభుత్వమువారు నిర్బంధించియున్నారు-

దేశాయిగారిని ప్రభుత్వమువారు విచారణలేకుండానిర్బంధించియుండిరి- దేశాయిగారిపెండ్లి అతన్ని ఖైదులోవేసినానికి వారం దినాలముందే జరిగియుండెను- అందుచేతఅతని వితంతువుయొక్క దురదృష్టముమరింత శోకకారణమైనది. వారికుటుంబమునకుమా సానుభూతిని తెలుపు. దేశాయిగారిత్యాగము వ్యర్థముగాపోకుండా ఉండునుగాక. వారిఆత్మశక్తిమాలో ప్రవేశించిమాకును త్యాగశక్తినిప్రసాదించుగాక."

మద్రాసులో మాతృభాషలో విద్య

మద్రాసురాజధానిలో ఇకముందు అన్నిమాధ్యమిక మిడిల్ తరగతులలోనెల్లను విద్యఅంతయుపూర్తిగామాతృభాషలోను తప్పితేజిల్లాభాషలోను ఉండవలెననియు ఏవో ప్రత్యేకమగు పరియగుకారణములుగల పరిస్థితులందుమాత్రమే ఎచ్చటనైనా ఇంగ్లీషులోకూడా విద్యచెప్పించుటకై విద్యాధికారులెలవియ్యవచ్చుననియు మద్రాసుప్రభుత్వమువారు శాసించినారు-

ఇండియా బ్రిటిషువైఖరి మారలేదు

జూను రావతేదిన బ్రిటిషుపార్లమెంటు కామన్సుసభలో అమెరీగారుఒకప్రశ్నకుఇట్లు సమాధానమిచ్చిరి. "ఇండియాలోఅనేకములైనపార్టీల నాయకులతో రాయబారములనుపరిపాలించే విషయంలోబ్రిటిషుప్రభుత్వవైఖరి ఏప్రిలు నెల తేదినాచేసినలార్డుక్రిప్సుతో అధికారిచేతను ఈసభలోనే చెప్పబడినది-

'నేషనల్ హెరాల్డు' ధరావతులనుకట్టుట

నేషనల్ హెరాల్డుపత్రికకై ప్రభుత్వమువారికి కట్టవలసిన మొత్తమూరూ. ౧౨౦౦౦విలువగలరెండుధరావత్తులను జూనునెలతేదినకట్టినారు-

రైలుప్రయాణికులవెంట తక్కువ సామానునిబంధన

ఇకమీదరైల్లలో ప్రయాణములుచేయువారలు తామువెంటతీసుకొనిపోయే సామానులపై నిబంధనలు పెట్టబోవు ప్రయాణములచేయుటలవిషయమై రైల్వేలవారు నిబంధనలు చేయుచున్నారని తెలియుచున్నది

హైద్రాబాదుబజారుధరలు

౯-౯-౧౩౫౧ఫ.

పల్లా ౧కి ౧౨౦ సేర్లకూకము ధరలన్ని కాలీశ

విద్యాము	పల్లా ౧కి ధర
	రూ అ పై
కిచిడీసాంబల్లు	౨౬ నుండి ౨౭౪ వరకు
సంబల్లు	౨౫౧౦
ఢిల్లీబోగాలు	౨౩ ౪ ౦ ౨౪౬౦
రాంసాగర్లు	౨౩-౨౪
జానగ్రాం	౨౭ పాతవి
,,	౨౫ ౦ ౦ కొత్తవి
ఆర్కాటి	౨౩౧౦ ౨౪ కొత్తవి
,,	౨౫ ౦ ౦ ౨౬ పాతవి
కోనామణి	౨౩౪ ౨౩
జొన్నలు	౨౧ ౦ ౦, ౨౧౫
దేశావరి	౨౦, ౨౧౪వరకు
గోధుమలు	౨౬౪-
కర్పూరి	౨౪ ౪ ౨ అన్నిరకము
బన్సి	౨౫-౨౬ వరకు
అమ్మకి	౨౬ ౪౭
పోటియా	౨౪-౨౫
ఎర్రగోధుమలు	౨౨ ౨౩
తెల్ల జొన్నలు	౧౦౧ నుండి ౧౦౪వరకు
పచ్చజొన్నలు	౧౦౬౪
శనగలు	౨౪ వరకు
కందులు రొమ్మరివి౨౨	౨౪
మినుములు	౧౪ ౮ ౦
ఉలవలు	౧౯
పెసలు	౧౧ ౮ ౦
పప్పులు	
శనగ పప్పు	౩౦
కంది ,,	౩౦
సిరిశనగ,	౨౯
లంక ,,	౨౦ ౦ ౦, ౨౧
మినుప	౨౧ ౦ ౦ ౧౩౪
పెసర	౨౫ ౦
తెల్ల	౨౨ ౨౪వరకు
కప్పు	౧౩

పల్లీగట్టి	౩౪			
వరుగు మంచివి	౩౭ నుండి ౪౫ వరకు కొత్తవి			
చక్కెర	మణుగు [౪౦ సేర్లు]			
జావా	,, ,,	౧౪	౦	౦
బొంబాయి	,, ,,	౧౬	౦	౦
మద్రాసు	,, ,,	౧౩	౧౫	౦
నిజామాబాదు	,, ,,	౧౩	౧౨	౦
ఎర్రచక్కెర	,, పల్లా	౨౨౪	౨౫,	
బెల్లచక్కెర	,, ౪౦ సే.	౧౯	౦	౨
ఎల్లిగడ్డ	మణుగు ౧౨ సే.	౪ - ౩౪		
అల్లం	,, ,,	౭౪	౫౪,	౬
	మణుగు ౧౨ సే.			
కొబ్బెరనూనె	,,	౫	౮	౦
కుసుమనూనె	,,	౪	౮	౦
నువ్వులనూనె	,,	౪	౪	౦
వేరుశెనగనూనె	,,	౪	౬	౦
కిరోసిన్ (గ్యాస్)	,,డబ్బా ౧కి	౬-౧౨-౦		
నెయ్యి	మణుగు ౪౦ సేర్లు			
ఉదరు నెయ్యి	,,	౬౫	౦	౦
తెలంగాణా	,,	౫౦	౦	౦
వనస్పతి డబ్బా ౧కి		౧౧	౬	౦
ఉముదాలు బస్తా	౯,	౧౧	౦	౦
వేరుశెనగ	,,	౭	౪	౦
పప్పు	,,	౧౨	౦	౦
బంగారు తులం ౧కి		౫౭౧౦	౫౭౪	
వెండి ౧౦౦ తు		౭౪౧౦	౭౪౪	
,, తు ౧కి		౦ ౧౪ ౦		
పవరు ౧కి	హాలి రూ-	౪౫	౦	౦
మారకం				
హాలీకి కల్దార్లు		౧౬		
కల్దారుకు హాలీలు		౧౬	౦	

తక్కినవస్తువుల ధరలు ఇదివరలో సంచికలందు ప్రకటించినట్లే యున్నవి, మారలేదు.

బొంబాయి ధరలు

(ఫిబ్రవరి ౧౬ వ తేదిన)

		రూ. అ. పై.
(మే ౧౫ వ తేదీన)		
వెండి (తయారు)	తులాలు౧౦౦కి	౭౭-౧౦-౦
,, (నవంబరువాయిదా)	తు.౧౦౦కి	౭౭-౧౨-౦
బంగారు (తయారు)	తులం ౧కి	౪౮-౮-౦
,, (నవంబరు వా॥)	,, ,,	౪౮-౧౩-౦

విషపు బాణములు — — —

పుకార్లవిషయంలో జాగ్రత్త

నీమనస్సును చెడగొట్టి ఒక వ్యర్థనిశ్చయమునకు

నిన్ను రాకుండ చేయుచు

నీవు అజ్ఞానముగా ప్రతిధ్వనించెందుకుగాను

శత్రువులచే పంపబడిన వార్తలే విషపు బాణములు

పుకారులను నష్టకుడు

జపాను నెదుర్కొనుటకు భారతీయ యుద్ధదళము తయారు చేయుడు.

సంయుక్తరాష్ట్రపు దురవస్థాత్రయము

గాంధిమహాత్ముడు "హరిజన్" పత్రికలో ఇట్లువ్రాసినారు:-

"నేషనల్ హెరాల్డు" ఒకసంస్థయనదగినది- దానిడైరెక్టరులకు అపకీర్తివల్ల తిరవలసినస్వార్థముగాని ధనలాభము గానిలేదు- దానిని జవహర్లాలు స్వయముగా స్థాపించినాడు. అట్టి పత్రికయొక్క ధరావత్తు భారతదేశము దుర్మార్గపు ప్రభుత్వము వశపరచుకొనుట సాధ్యమగును. అసలుపత్రికనుండి ధరావత్తునుకోరుటఎందుకు? యుద్ధప్రయత్నములోవారికి అదినుండి సాధ్యమైనంత ఎక్కువ సహాయముఅగపరచుకదా! వారలు అతివిరసనములను ఉద్దిష్టసందర్భముపుండిలో అంగించి తమ కనుకూలముగ వాడుకొనినారు- ఏదివిట్లయినను తమకతనవిధానముకల్ల ప్రభుత్వమువారు అళించునదిఏమి?

ఈధరావత్తుఆక్రమణను మధ్యరాష్ట్రములో కాంగ్రెసువ్యవస్థ నేర్పరచినవాడును, ఇదివరలో మంత్రిగానున్నవారును "నేషనల్ హెరాల్డు" డైరెక్టరులలో నొకరునునగు రఫీఅహమ్మదుకిద్వాయిగారినిఅరెస్టుచేసి బంధములో నుంచిన సంగతిలో చేర్చి చూడుడు- ఈరెండింటితోకూడ అఖిలభారతకాంగ్రెసుపరిషత్తు కార్యాలయము మకాఁవలెనని దాదాపు అనుర్యాద గాపోలీసుచేత నపంగతిని చేర్చుడు. విషాదముపరిపూర్ణమైనది- ఈమూడుచర్యలును జాతీయయుద్ధప్రయత్నము ఆకు గొప్పఆటంకము-

విదేశీయప్రభుత్వము దేశీయులెట్టివైనను వారలకుఅధికారమువదలిపోవలెనని నేనుకోరుటవలన దుశ్చల్లన్యాయ్యమేయగుచున్నది- అదిఢైర్యమే యగును, చిక్కులెదుర్కొనుటయే అగుసు- బ్రిటిషువారలు చిక్కులెదుర్కొనుటకు సమర్థులు, అట్టివారలు చాలచిక్కులనుండి తప్పించుకొనుటయే... కాబట్టి బ్రిటిషువారిపుడు నేనుసూచించిన చిక్కులెదుర్కొందురుగాక, అదిజాతీయగొప్పయుద్ధప్రయత్నమగును- భారతదేశముకుసంబంధించునంతమట్టుకుదేనికల్లనైనను పరిస్థితిసురక్షితముగ నుండగల్గుచో, పైచెప్పినదొకటియే మార్గము.

ఇందుకుమొదటివారలు ధరావత్తును తక్షణము తిరిగియిచ్చి, తమచేసిన అక్రమమునకు ఫలితముగచుకొనునట్లుచేసిన అజ్ఞనురద్దుచేసి, రఫీసాహెబ్ గారినిడుదలచేసి, అఖిలభారతకాంగ్రెసుపరిషత్తునుండి లాగుకొనిపోయినపత్రములను తిరిగి ఇచ్చివేయవలెను.

యుద్ధానంతర ప్రపంచవ్యవస్థ

నానారకాల ఊహలు

బ్రిటిషుపక్షము గెలిచి యుద్ధము ముగిసినతర్వాత ప్రపంచవ్యవస్థఎట్లుండవలెనను విషయమునఅప్పుడే ఎవరికితోచినఊహలను వారుచెప్పుచున్నారు. అమెరికాఅధ్యక్షుడు రూజ్వెల్టుగారును, బ్రిటిషుప్రధాని చర్చిల్ గారునుకలిసి అట్లాంటిక్ సముద్రమధ్యభాగమున ఓడమైకలిసి ఒప్పుకొన్నపత్రముయీయుద్ధానంతరవ్యవస్థనుగురించినదేకదా! దానితర్వాతకొందరు అధికారులును, అనధికారులునుకూడ తమతమసూచనలను తెలియుండిరి- ఇపుడు మరికొందరిసూచనలు వచ్చినవి-వాటినిఈదిగువ తెలిపెదము.

జాతిసమితికి చాలకాలము కార్యదర్శిగనుండినలార్డుసెసిలుగారు జాపమురతేదిన తమఅభిప్రాయమనిమ్మచు జాతిసమితి వ్యర్థమైనదిఅని చాలమందిఅనుమాటపూర్తిగా అయథార్థమనిరి- యుద్ధానంతరవ్యవస్థను నిర్ణయించుటకై అట్లాంటికుచార్టర్ లోనిసూత్రములు ప్రుట్టినవనుచువాటిని అమలుపరచుపద్ధతులను విశదముచేయుటకై ఇపుడుపెద్దలాలోచించుచున్నారనిరి- ఈచార్టరులోనిసూత్రములఅమలుకు ఒకఅంతర్జాతీయసంస్థ అవసరమనిరి. ఈసంస్థలఅమెరికాయొక్క సహకారముతప్పదిసాగదనిరి- ఇపుడు రూజ్వెల్టుగారు అమెరికాపక్షాన ఆచార్టరుపైసంతకముచు పెట్టియేయున్నారనిరి-

బ్రిటిషుప్రభుత్వములో అధిక యుద్ధశాఖఉనికటిగలదు. దానిమంత్రిలార్డుసెల్బరనుగారు తమభావములను రూటరువిలేఖరికిచెప్పినారు-అందలిముఖ్యాంశములిట్లున్నవి- బ్రిటిషుసామ్రాజ్యానికంతటికిఒక్కటే పార్లమెంటు దక్షిణఆఫ్రికాలో ఉండవలెనట- బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమంతటికిని విదేశాంగవిధానము, సైనికవ్యవహారములు ఆపార్లమెంటుఅధీనములోనుండునట- ఈపార్లమెంటులో రెండుశాఖలుండవలెను- ప్రథమశాఖలో ప్రజలసంఖ్యనుబట్టి డొమినియనుదేశాల ప్రతినిధులసంఖ్యయుండును- ద్వితీయశాఖలో ప్రతిడొమినియనుకునుసమానముగా ప్రతినిధులసంఖ్యయుండును- డొమినియనుల పార్లమెంటులు తమతమదేశీయవ్యవహారాలనుమాత్రమే చూచుకొనుచుండును- బ్రిటనులో ఇంగ్లాండును స్కాట్లెండును వేల్సును, ఉత్తరఐర్లెండును వేరువేరు పార్లమెంటులుండును- భారతదేశానికికూడ ప్రతినిధియుండగలదని చెప్పిరి. సామ్రాజ్యప్రతినిధులసంఖ్య గలుగుండవలెను-వారలను డొమినియనుల పార్లమెంటు లెన్నుకొనునట- ఈప్రతినిధులలో ఒకరినిచక్రవర్తిగారు సామ్రాజ్యప్రభుత్వము చేయుటకుకావ్యనింకురట- ఇతివెల్సరజ్గారి పద్ధతి-ప్రపంచానికంతటికిని జాతిసమితి చేర్పిదినచో పూర్వమువలెనే నిలువజాలదని వారు చెప్పిరి-

అండములో అమెరికారాయబారియగు జాన్ వైనాన్టుగారు యుద్ధానంతరము దారిద్ర్యమునకును యుద్ధమునకును మూలకారణాలగు ఆర్థికదోషములు లేకుండచేయవలెననిరి-ఇప్పటినుండియే కొరకై చేయుచున్నకృషిని ఆపుడుఇంగ్లండ్ కోరకుఇపుడుయుద్ధార్థమై చేయుకృషినిఅట్లుతే మరణములవసరముగా తగ్గించుటకొరకును చేయవలెనని చెప్పిరి-

హిందూ సంస్థానాల ముసల్మానులకు వేరేపక్షము

హిందూసంస్థానాలలోని ముసల్మానుల ప్రతినిధులు అఖిలభారతముస్లింలీగుసంస్థలో తాము చేరుగా ఒకపక్షముగనుండవలెనని నిశ్చయించుకొనినట్లు అఖిలభారతసంస్థానాల ముస్లింలీగుయొక్కస్థాపకులైనకుమ్మార్ అబ్దుల్ సమద్ రాజాస్థానిగారుచెప్పుచున్నారు- రావల్పిండిలో ఈపక్షమునకై ప్రత్యేక సమావేశమొకటి జరుగవలెనని ఆముసల్మానుప్రతినిధులు అడిగినారు-హిందూ సంస్థానములకును ముసల్మాను సంస్థానములకును పెద్దభేదముండుటవలన ముసల్మానుసంస్థానముల హిందువులిట్లు చేయవలెనని వచ్చెనని కుమ్మార్ అబ్దుస్ సమద్ చెప్పినారు-కాబట్టియేవారలుతక్కినవారలతో కలిసిపనిచేయజాలరట- భారతదేశముయొక్క భావిరాజ్యాంగసంస్కరణలలోను, అభివృద్ధిలోను హిందూసంస్థానాలముసల్మానులస్థితియు గౌరవమును ఆమోదించబడవలెననివారలుకోరుచున్నారట-

ఆంధ్రదేశంలో ఆచారిగారి సంచారం

సర్ విజయాగారి ప్రకటన

కాశీ, జూను ౯

ఆంధ్రమహాసభాధ్యక్షుడు శ్రీ విజయనగర మహారాజకుమార్ సర్ విజయాగారు కిందిలాగు ఒక ప్రకటనచేసిరి:

"సి. రాజగోపాలాచారిగారి ప్రచారము తమిళనాడులో పూర్తియైనది- వారు మదరాసు రాష్ట్రమును వదలిపోవులోగా యిటుపైని ఆంధ్రదేశములోనే సంచారముచేయునట్లు కనబడుచున్నది- ఆంధ్రదేశీయులందరు యిటుపైకూడ పాకిస్థానును పూర్తిగా నిరసించుచుండవలెను- ఇదియొక దారుణమైన వ్యాధియని మన అనుభవమువల్ల మనము బాగాతెలుసుకొనియున్నాము-

భగవతి అనుగ్రహించినయెడల వర్షములు ప్రారంభమైన పిమ్మట జూలైనెలలో నేను ఆంధ్రదేశములో సంచారముచేయగలను- ఆంధ్రులందరుకూడా రాజగోపాలాచారిగారి 'పాకిస్థాను' వాదమును సమూలముగా ఆంధ్రదేశమునుండి తరిమివేసిరను శుభవార్తను నేను ప్రయాణములోకూడ వినగలిగినయెడల నాకత్యధికమయిన సంతృప్తికలుగును- ఆంధ్రదేశంలోగాని, వెలుపలగానివున్న ఆంధ్రులలో ఒక్కరైనను రాజగోపాలాచారిగారితో యేకీభవించినవారున్నారన్న అపఖ్యాతి ఆంధ్రులకు కలుగకూడదు-

కాంగ్రెసుకు కిసానుల సహకారము

బీహారురాష్ట్రంలో చెడోలుగ్రామంలో జరిగినఅఖిలభారతకిసాను మహాసభలో ఆమోదించినఒకతీర్మానములో కాంగ్రెసుకునుకాంగ్రెసు భారతదేశస్వాతంత్ర్యముకొరకై ప్రారంభించగలప్రజాసమిష్టి ఉద్యమానికిగాని తోడ్పడగలమని చెప్పబడియున్నది-ఇప్పటియుద్ధము ఈప్రపంచమును దినికాలనీలలోనురాజ్యాలలోను సంపదలను మరొకవిధమునువ్యవస్థపై విభాగముచేయుటకొరకు గొప్పగొప్పరాజ్యములు చెండుచేయుచున్న పోరు అనుఅభిప్రాయము మరొకతీర్మానమందు చెప్పబడినది-

బ్రిటిషుప్రభుత్వముతో కాంగ్రెసుఏవిధమునగాని పెత్తపడినసూచావపడుటకు పూర్తిగాని రాకరించగలదని మరొకతీర్మానములో అంగీకరించబడెను. దేశములోఅరెస్టులసంఖ్య ఎక్కువగుటచే జూచితమగుచున్న ప్రభుత్వవైఖరిని సభవారుగట్టిగా నిరసించిరి-

మరొకతీర్మానము కిసానులు అందరును సంఘటనచెంది కొయశక్తిగల వారలందరును అవసరమైనఆర్థికరాజకీయ కార్యములలో పాల్గొనవలెననికోరుచున్నది-

జమీందారుపద్ధతిని తీసివేయవలెనని ఇంకొకతీర్మానములో కోరబడినది-

మహాత్మునితో సంభాషణలు

పండిత జవహర్లాలు నెహ్రూగారు సేవాగ్రామమునకు వెళ్లి గాంధిమహాత్మునితో ఇప్పటిరాజకీయపరిస్థితులనుగురించి చర్చించిరి- ప్రభుత్వవిధానము ముఖ్యముగామధ్యరాష్ట్రప్రభుత్వ విధానమునుగురించి చర్చించిరి-

సంయుక్తరాష్ట్ర ప్రభుత్వ చర్యలపై ఆజాదుగారి సింహావలోకనము

కాంగ్రెసు అధ్యక్షులు మౌలానా అబుల్ కలాం ఆజాదుగారు జూనురాలేసిన కలకత్తానుండి యీ విధముగా ఒక ప్రకటనను చేసియుండిరి

"ఈమధ్య సంయుక్తరాజ్య ప్రభుత్వము కాంగ్రెసు యెడమీద పడికచేరి ఖిని అవలంబించినది. ఇందుచే తెరచాటున ఏమి రయూ యున్నట్లు ప్రజలలో ఊహాలు ఎక్కువైనవి. కొద్దిరోజుల క్రిందట సీ ప్రభుత్వమువారు ముగ్గురు కాంగ్రెసు ప్రముఖులను అకారణముగా అరెస్టుచేసిరి. రాఫీ అహమ్మదు కిద్వాయ్, ఎస్.కె. దత్ పలీవాల్ (రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడు), మహావీర త్యాగి అను ముగ్గురిని దేశరక్షణ నిబంధనల క్రింద బంధించిరి. వీరు కాక ఆ దేశమందు కాంగ్రెసు ప్రచారకులు అదిరోజులలోనే వరుసగా కారాగారమున నుంచిరి.

ఈ అరెస్టులు ఎందుకు జరిగినవో తెలియదు. ఈ ... లో లేశమాత్రము న్యాయ్యమున్నట్లు ప్రజలకు గోచరించుటలేదు. కిద్వాయ్, పలీవాల్ గార్లు కారాగారద్వారము అనుపీడి అయినెలలయినను కా ... వారిని ప్రమాదవ్యక్తులుగా భావించి ప్రభుత్వమువారు వారిని బంధించిరి. ప్రభుత్వమీవిధాన ...

మహాత్మునికి ఆచారిగారికి భేదము

గాంధిమహాత్ముని వివరణ

గాంధి మహాత్ముడు "హరిజన" పత్రికలో ఒక వ్యాసములో తనకును రాజగోపాలాచారి గారికిని గల అభిప్రాయభేదమునిట్లు వివరణ చేసినారు.

"జపానీయులు దండెత్తివచ్చెదమని చెదరించుచుండవారు (రాజగోపాలాచారిగారు) ఆరాటపడి బ్రిటిషుసహాయముతో ప్రతిఘటించవలెనని తలచియున్నారు. ఇదసాధ్యముకాదని నా అభిప్రాయము. భారతదేశము బ్రిటిషుప్రజలసొంతదేశము కాదు. వారి శక్తికి మించినఒత్తిడి యైనచో వారలు తమను తీసికొనిపోవుటకు చాలినన్ని సౌకర్యములున్నచో, సింగపూరు, మలయా, రంగూనులనుండి వెడలిపోయినటులే, ప్రతిపురుషుడు స్త్రీ, శిశువుకూడ వెడలిపోయెదరు. ఇట్లనుట వారలకుగాని, వారల ధైర్యమునకుగాని కళంకమెంతమాత్రము కాదు. ప్రతిసేనయు అట్లే చేసియుండెను.

కాని బహుశా వారలు భారతదేశమునుండి తమవెంట భారతీయసేనను తీసికొనిపోకపోవచ్చును. బహుశా ఆ సేనవ్యయముగానే యుద్ధమును సాగించవలెనని వారలు కోరవచ్చును. సాధ్యమైనచో బ్రిటిషువారు బయటనుండి జపానీయసేనను చీకాకు పెట్టుటకు యత్నింతురనుట నిస్సంశయము.

... ...

నాపద్ధతి ప్రకారముమాత్రమే ఉద్దిష్టమైనది, ముందుగాలోచించిన ... చర్యవలె బ్రిటిషువారు తప్పిబ్బుచేయుంచ వెళ్లిపోవుట జరుగును. ఇందువల్లనే కలిగెడి భారతీయుడను సంతోషముకు ...

బీద భారతీయులకు పుష్టికరాహారము

మానవులలో పుష్టినిచ్చు ఆహారపదార్థములను గూర్చి పరిశోధనచేయు ఒకసంస్థయున్నది. దాని డైరెక్టరు డబ్ల్యు. ఆర్. ఐక్రాయిడ్ గారు తాముచేసిన పరిశోధనల ఫలితములను ఒక చిన్న పుస్తకము రూపమున ప్రకటించినారు. అందులోని ... పుస్తకములోనుండి ఈ క్రింది అంగములు ఇండియన్ ఇన్ఫర్మేషన్ లో ప్రకటితములైనవాటిని ఎత్తి ... చున్నాము.

పిల్లలకు రోజుకొక రెండౌన్సులకుమించి పాలు త్రాగుట అవసరము లేదని ... పరిశోధనల గావించినవారలు చెప్పినదానికంటె రెండౌన్సులు తక్కువకరిమె. ఉన్న డబ్బుతో ఇన్ని పాలను ... తెలిసితో, ... మీగడతీసినపాలపొడితో తయారుచేసినపాలనుగాని ఇవ్వవచ్చును. అసలు లేనిదానికంటె చెప్పించేమైనను పాలుండుటమేలు.

జాగ్రత్తగా పరిశోధనలు చేయగా సరియైన భారతీయాహారముతోకలిసి రెండౌన్సుల మీగడతీసిన పాలనిచ్చుటవల్ల ఎదుగు ఎక్కువగుటయేకాక ఆరోగ్యముకూడ చాల బాగుపడినది.

ఆట్టిమ్పుటచే ఎక్కువ ఖర్చులేదు. ఇప్పుడు ఇండియాలో అనేకబడులలో అట్లిచ్చుచున్నారు; అక్కడి పిల్లలు బాగుంటున్నారు.

పాలలో (మీగడతీసిన పాలలోను, మజ్జిగలోనుకూడ), జున్నులోను, అక్కరలలోను కాల్షియం ఎక్కువగా కనబడుచున్నది. ముణగాకులోకూడ కాల్షియం ఎక్కువ. ... కంటె ఎక్కువ ప్రోటీనుఅవసరమైనట్లే ఎక్కువ కాల్షియంకూడ అవసరము. బియ్యములో కాల్షియం చాలతక్కువ. బియ్యముతినువారికి ఆహారములో ...

కొంచెమైనను ... నివారింపబడును.

గిర్నీ బియ్యము వాడుచున్నచో ఆహారమును ...

ఆ ... నవారు ...

శనగపప్పు ...

పప్పుధాన్యములతో ... ఉపయోగింపవచ్చును ...

చేయువారు ...

పిల్లలకు ...

జపానుకు రూజ్వెల్టుగారి హెచ్చరిక

జపానువారు ... విషవాయువులను ఉపయోగించినచో ... హెచ్చరిక చేసినారు. ...

బ్రిటనుయొక్క నౌకలనష్టము

బ్రిటిషుప్రభుత్వ ... మంత్రియగు ... నౌకల నష్టము ... అనిచెప్పిరి

ఫీల్డుమార్షల్ ... హిట్లరుసంభాషణలు ...

చందా వివరాలు
సం॥రము చందా 6 హాలీ రూపాయిలు
ఆరునెలలకు ,, 3-10-0 ,,
బ్రిటిషిండియాలో సం॥చందా ఒకల్దారు
విడిపత్రిక 0-1-9
పాతపత్రిక వెల ప్రత్యేకము

గోలకొండపత్రిక
Golkonda Patrika

The only popular paper that reaches the masses in the Dominions
Best Medium For Advertisement

Volu 17 — No 12 | Published on every Monday and Thursday — Hyderabad Dn. | 15—6—1942

స్థాయిసంఘమువారు రాజీనామాలను ఉపసంహరించుకొనుట

ఆంధ్రమహాసభా స్థాయిసంఘ సభ్యత్వమునకు రాజీనామాపెట్టినవారు శుక్రవారం సభచేసి అంగీకరించినవిధముగా శ్రీ ర్మా నిం చి రి. అధ్యక్షవరములో సమావేశమైన సకలసంగ్రధ మహాసభలో అంగీకరింపబడిన రాజ్యాంగసం స్కరణ తీర్మానతత్వముతో మాకు భేదాభిప్రాయమున్నది- మల్కాపురం మహాసభలో సంస్కరణగురించి సమగ్రతీర్మానమొకటి అంగీకరింపబడియుండెను- అప్పటి రాజ్యాంగసంస్కరణలు అసంతృప్తికరమనియు, నిరాశాజనకమనియు రాష్ట్రాభివృద్ధికి హానికరములని తెలుపబడియుండెను, … [illegible]

[illegible]

యం. రామకృష్ణరావు.

రష్యా, బ్రిటనుల ఒడంబడిక

[illegible]

ఖాదీ అభిమానులకు విజ్ఞప్తి

మాభాండారములలో ఖాదీ ముఖ్యముగా రంగుగల ఖాదీబట్టలు- చాలినంత లేదనిఅనేకమంది ఖాదీఅభిమానులగుమిత్రులు మాకుఆక్షేపణపూర్వకముగా తెలుపుచున్నారు- ఈస్థితి యుద్ధకారణముతలనను, ఖద్దరుకుగిరాకి ఎక్కువఅయినందునను సంభవించినది- మేముశక్తికొలది ఈలోపమును తొలగించ ప్రయత్నము చేయుచున్నాము- కాని అందరికోరికలను నెరవేర్చుటసాధ్యముకాదు. ఎన్నిరకాల ఇబ్బందులు మాకు క్రమించినవియున్నవి- ఏవనగా, గిరాకికిదగినవిధముగా ఖాదీఉత్పత్తి చేయుట, సరకులనురాకపోకలఏర్పాటుచేయుట- రంగులుదొరకుటమొదలైనవి- మిల్లులలోచేసినట్లు రాత్రికిరాత్రి మాదఖద్దరుఉత్పత్తి ఏర్పాటులు చేయుట సాధ్యముకాదుగదా, ఖద్దరు ఉత్పత్తి పనిచేయువారిపైనను చరకయందు పెట్టుబడిపైనను ఆధారపడియున్నది- మనరాజ్యములో ఖద్దరు ఉత్పత్తి ఎక్కువగా చేయుటకు అవకాశములు ఇంకను ఉన్నవి- కానిపనివారు పెట్టుబడిధనము లేనందున … [illegible]

కార్యదర్శి,
ఖాదీ ప్రచారసంఘము.

[illegible]

నౌకావిఘాతాలు

[illegible]

ఆ మెరికాలో నివాస్థితనగరము పైపున సముద్రంలో ఒకనౌక ఒకజలాంతర్గామిచే ముంచబడినది. అమెరికావారి వాణిజ్యనౌకయొకటి పసిఫిక్ సముద్రంలో టార్పిడో దెబ్బచే మునిగిపోయినది.

గాంధిమహాత్మునితో నాయకుల సంభాషణలు

పండిత జవహర్లాలు నెహ్రూగారు శుక్రవారము సేవాగ్రామములో గాంధి మహాత్మునితో ఇప్పటి ప్రభుత్వవిధానమునుగురించియు ఇటీవల గాంధిమహాత్ముడు బ్రిటిషువారు భారతదేశమునుండి వెళ్లిపోవలెనని కోరుచు వ్రాయుచుండిన వ్యాసములనుగురించియు చర్చించిరి- మౌలానా అబుల్ కలాంఆజాద్‌గారు గురువారము రాత్రివర్ధాకువచ్చిరి నెహ్రూగారు తాను గాంధిమహాత్మునితో మాట్లాడిన దానిని తనకు అందుపై కలిగిన అభిప్రాయమును ఆజాదుగారికి విశదపరచిరి. జానుగంట లేది నెహ్రూ ఆజాదుగారలు కలిసి సేవాగ్రామానికిపోయి గాంధి మహాత్మునితో సంభాషించిరి- మధ్యాహ్నము 3½ గంటలనుండి నెహ్రూ ఆజాదుగార్లు గాంధిమహాత్మునితో వర్ధాలో శ్రీ, శ్రీ. జమ్నాలాల్ బజాజ్ గారి యింటిలో రెండుగంటలకాలము సంభాషించిరి- ఆజాదుగారికి శరీరము అస్వస్థముగానున్నందువలన … [illegible]

… భారతదేశమునకు స్వాతంత్ర్యమునుసిద్ధింపచేయుటకై దేశంలో అందరును పాల్గొనగల ఒకఉద్యమము ప్రారంభించుటకు ఆజాదుగారు ఆతురులుగ నున్నారు.”

శ్రీబిరారు యువరాణి స్త్రీల సివిల్ డిఫెన్సు కోర్.

బులెటిన్ నం. 15

అధ్యక్షురాలైన ఘనతవహించిన శ్రీబిరారు యువరాణిగారి సందేశము:—

“ నగరసంరక్షణ మహిళాదళము సభ్యురాండ్రైన వారందరకును నా కృతజ్ఞతలు-

ఈ దళమునందు సభ్యురాండ్రగుటకు సందేహించుచున్నవారికి ఈ సందేశమును పంపించుచున్నాను- దీనిలో సభ్యురాండ్రైనవారు తర్వాత నౌకరీచేయుటకును, డ్యూటీచేయుటకును నిర్బంధింపబడరని నమ్మకము గొల్పుచున్నాను- విమానదాడి జరిగినప్పుడు తమ్ముతమకుటుంబములోనివారిని ఎట్లు రక్షింపవలెనో నేర్పుటమాత్రమే ఈ దళముయొక్క ప్రథమోద్దేశము-

దళమునకు స్వేచ్ఛగా తమ సేవలనర్పించు వారికే ప్రత్యేకముగు పనులు ఏర్పరుపబడినవి- పెక్కురు స్వచ్ఛందముగ తమసేవల నర్పింతురని ఆశించుచున్నాను-”

బులెటిన్ నెం. 16

ఈక్రింది సభ్యురాండ్రు సెంట్ జాన్ నర్సింగ్ సర్టిఫికెట్లను పొందిరి:--

మెసెడెమ్స్ అలీఅక్బర్, బర్నెట్, ఫజల్ అహమ్మద్‌ఖాన్, ఘోష్, సి- కె- విలియమ్స్, అండ్ మిసెస్- బేగ్, ఎమ్- ఐ- క్లార్క్, ఎస్- హస్సన్ లతీఫ్, అబ్దుల్ జబ్బార్, కె- లిన్నెల్, జె- ఎమ్- లిన్నెల్, ఎమ్- నందీ, డి- నందీ, రిపోర్టర్, స్పైక్, టాడ్, ఇ- వాల్ష్-

దళమువారిచే ఏర్పాటుచేయబడిన ప్రథమచికిత్స, నర్సింగు ఉపన్యాసములు వినగోరువారు మొట్టమొదట సభ్యురాండ్రు కావలెను. అందుకొరకు ఏ- ఆర్- పి- పరీక్షయందుత్తీర్ణులగుట అవసరము- ఇందు మూడుపన్యాసములు, ప్రదర్శనములు అన్ని భాషలలోను ఏర్పాటుచేయబడినవి-

బులెటిన్ నెం. 17

కాంటీనుపనిఇంకను ప్రాథమికావస్థలోనున్నది. ఏ. ఆర్. పి. పనివాండ్రకు అవసరమువచ్చినప్పుడు భోజనసరఫరాచేయు ఏర్పాటిది- ప్రజాసామాన్యముయొక్క భోజనపు సరఫరాతో దీనికిసంబంధము లేదు-

ప్రతి ఏ. ఆర్. పి. డిపోయందును 150 మంది పనివాండ్రుందురు- అట్టిప్రతిడిపోకు ఒక్కొక్క కాంటీను చొప్పున ఏర్పాటుచేయబడినది. హైదరాబాదులో ఇట్టివి 6 లేక 8 డిపోలుండును- ప్రస్తుత మిట్టి డిపో ఒకటిమాత్రము తెరువబడినది- ఇదిగోషామహాలు బారాదరిలో తెరవబడినది- ఈదుకాణమున ఒకస్త్రీ సూపరింటెండెంటు ఉండును. 4 గురు లేక 6 గురు స్త్రీలు బారీలు బారీలుగా గౌరవ కార్యకర్తలుగా పనిచేయుదురు-

ఈడిపో కాంటీనుకు అటు ఇటుతిరిగి ఆహారము సరఫరాచేయు మొబైల్ కాంటీనుకూడ ఏర్పాటుచేయబడనున్నది- గౌరవవేతనముపైగాని, ఉచితముగగాని పనిచేయుటకై కావలసియున్నచో ఈబుల్లెటినులద్వారా తెలుపబడును.

వివరములకొరకు.—

సెక్రెటరీ, విమెన్స్ కోర్
ఏ. ఆర్. పి ఆఫీసు, సైఫాబాదు 3802

‘సాబూ’కు క్రొత్తకంట్రాక్టు

వారానికి 1000 డాలర్లు

“ఎలిఫెంటుబాయి” శాస్త్రాదుడొంగ, మొదలైనచిత్రాలలో నాయక పాత్రధరించిన ‘సాబూ’ అనే భారతీయనటులచేత అమెరికాలోనియూనివర్సల్ పిక్చర్సువారు ఏడుసంవత్సరాల కంట్రాక్టువ్రాయించుకున్నారు. ఈకంట్రాక్టుద్వారా “సాబూ”కు కనీసం వారం 1000 డాలర్లు ఈ ఏడేండ్లలోనూ రావలసివుంటుంది- “సాబూ”కు ఇప్పుడు 18 ఏండ్లు ఇతనికివారానికి వెయిడాలర్ల వేతనం అనగానాలుగువేలరూపాయిలు.

మహాకవి సన్మానము

తూర్పుగోదావరిజిల్లా కొకరపల్లు గ్రామములో తద్గ్రామీణులు 16వ జూన్ తేదివాడు ప్రసిద్ధకవులగు శ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహం పంతులుగారిని స్వగృహమునుండి బ్రహ్మరథముపట్టి వేదగానముతో గ్రంథాలయ సభాంగణమునందలి వేదికకు తోడ్కొనిపోయి ఖద్దరువస్త్రములతో సలంకరించిరి. బ్ర. శ్రీ. శ్రీ. వెంకటశాస్త్రిగారు సభాధ్యక్షులుగా నుండిరి-అకుండి పర్బ్రహ్మశాస్త్రి ఎం-ఏ-గారు సన్మానపత్రము సమర్పించిరి- పలువురుకవులు శ్రీవారిపై పద్యములనుచదివి వినిపించిరి- కవిగారికి సభవారు అర్ధనూటపదారులిచ్చి సత్కరించినారు-

Printed and Published by G. Ramakrishna Reddy at the Golkonda Power Press Hyderabad Dn. Editor S. Prathapa Reddy B. A. B. L